

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan naveden, izimši nedelje in praznike, tar velja po pošti prejemnik za avstro-ogerske dežele na vsa leta 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jedera mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. na četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za ostanila plačuje se od štiritopne petič-erte po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnistvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Najnovejši naklep grofa Badenija.

Na Dunaji, 7. novembra.

Priganjači sedanje vlade se pehajo in trudijo kar se da, da bi poslanska zbornica kolikor hitreje mogoče dognala proračunsko razpravo, ministri sami hodijo okoli merodajnih poslancev in jih skušajo pridobiti za to, oficijozni pisarji pa prelevajo dan na dan važnost hitre rešitve državnega proračuna, tako da so začeli že najmanj bistroumni parlamentarci poizvedovati, kaj neki to pomeni.

Naša poslanska zbornica je doslej za specialno debato o proračunu navadno potrebovala kar po več mesecev, tako n. pr. je o zadnjem proračunu trajala debata od 9. decembra do 20. marca in parlament jej je posvetil celih jedeninrtideset sej. Sedaj pa zahteva vlada, naj dožene zbornica vso specialno debato v treh tednih, dasi je v tem času absolutno nemogoče, le o jednom samem delu proračuna se temeljito posvetovati.

Dolgo časa se je v parlamentarnih krogih mislilo, da sili vlada na hitro rešitev proračuna za tega delj, da bi zamogla dež. zboru še pravčasno sklicati. Tako spoštovanje ustavnih določeb bi bilo za ministerstvo seveda kaj častno, ali v nas se še nobena vlada ni trudila, izkazovati ustavi preveliko spoštovanja in zato tudi dalekovidnejši politiki niti jeden trenotek niso verjeli, da hoče grof Badeni le iz ozirov na dež. zboru proračun čim prej spraviti pod streho.

Šele sedaj, ko je vlada podvojila vse sile, da doseže omenjeni svoj namen, ko pritiska na vse mogoče načine, da bi bil proračun prej vzprejet, nego pride čas za zborovanje deželnih zborov, šele zdaj so se našli pravi nagibi temu vladnemu prizadevanju.

Kakor znano, bodo deželni zbori določili, ali se naj vrše volitve v peti kuriji direktno ali indirektno; ako se izrečejo dež. zbori za to, da naj se vrše volitve v kmetskih občinah direktno, vršile se bodo tudi v peti kuriji, če ne pa indirektno. Ker poteče meseca februarja šestletna doba, za katero je bila voljena sedanja poslanska zbornica in se bodo koj potem vršile nove volitve in sicer po novem volilnem redu, je neizogibno potrebno, da dobe

dež. zbori priliko, sklepati o premembi volilnega reda in določiti, ali naj se vrše prihodnje državno-zborske volitve v kmetskih občinah in v peti kuriji direktno ali indirektno.

Tekom zadnjih tednov so razne stranke interpelirale vlado, hoče-li deželni zborom dati priliko, da doženejo premembo volilnega reda, a vlada se namenoma ni jasno in precizno izrazila, zakaj, to je postalo šele zdaj.

Najnovejši naklep ministerskega predsednika je: prepričati, da bi mogli dež. zbori pravočasno sklepati o premembi volilnega reda, ker hoče, naj bi se prihodnje državnozbornske volitve vršile v kmetskih občinah in v peti kuriji indirektno.

Vlada se boji izida prihodnjih volitev, glede katerega bi bila vsaka kombinacija nemogoča, ako bi se vršile volitve direktno, ako bi vsak volilec smel voliti po svojem lastnem prepričanju. Vlada ne ve, kako bode prihodnja zbornica sestavljena, ve pa, da utrdi pozicijo tistih elementov, na katere sme računati v vsakem slučaju, ako se bodo vršile prihodnje volitve indirektno, zlasti ve, da bi poljskim slahčičem v nesrečni Galiski močno predlo, ako bi okrajni glavarji in duhovščina ne mogli kontrolirati volilcev in nanje pritiskati kakor doslej, in zato neče, da bi se prihodnje volitve vršile direktno.

Doseči se da to jako lahko, samo nekoliko lakavosti treba. Poslanska zbornica nima nobene druge naloge več, nego da reši proračun. Je li v to sploh še opravičena, je vprašanje, katero ne spada sem. Proračun je jedino delo, katero mora še dognati in čim je dežene, je izpolnila zadnjo svojo nalogo, vlada nima od nje nič več zahtevati in jo lahko takoj razpusti.

Tako namerava tudi grof Badeni. Ako bi zbornica pred Božičem vzprejela proračun, mogel bi koj po božičnih praznikih priti v gospodsko zbornico in bi bil rešen še pred sestankom dež. zborov. V tem slučaju bi vlada koj razpustila zbornico in razpisala nove volitve, še predno bi dež. zbori kaj sklenili glede volilne reforme. Njih sklepi bi dobili cesarjevo sankcijo šele po izvršenih državno-

zborskih volitvah, katere bi se seveda vršile indirektno, in bi stopili v veljavo šele po šestih letih, pri prihodnjih volitvah.

Vladnega naklepa ne more odobravati noben pošten človek, ker mu je namen, opleniti ljudstvo pristojne mu pravice. Prepričati pa ga bode težko, kvečjemu na ta način, da se zavleče proračunska razprava tako, da bi se dognala šele po zasedanju dež. zborov. V tem slučaju bi bila vlada pač primorana, izposlovati sklepom dež. zborov cesarjevo sankcijo in poskrbeti, da bi se splošne državnozbornske volitve vršile po dotični premembi volilnega reda.

To je jedino sredstvo zoper vladni naklep, a dvomljivo je, da bi se stranke zanje odločile, kajti vse sedanje stranke so tako onemogle in oslabele, da so nesposobne za vsak odločen korak zoper vlado in za varstvo pravice in svobode, zato pa ravna ž njimi vlada, kakor se jej zdi, in jih prezira.

V Ljubljani, 14. novembra.

Moravsko vseučilišče. Nemško-narodni listi so jako vznemirjeni, da je baron Gautsch se prijazno izjavil glede osnove češkega oziroma dvojezičnega vseučilišča na Moravskem in glede osnove druge češke tehnike. Glede tehnike je strah v toliko opravičen, da pride potem nemška tehnika v Brnu v nevarnost. Že sedaj je ta zavod slabo obiskan, a če se pa upelje še češka tehnika, bode pa skoro prazen. Češka višja tehnična šola bode pa dobro obiskana, ker je sedanja češka tehnika v Pragi prenapolnjena in je v njej mnogo Moravcev. Proti moravskemu vseučilišču so pa Nemci iz same nevoščljivosti. Če bode dvojezično, bode tudi njim koristilo, kajti pošiljati jim ne bode treba več svojih sinov na Dunaj. Čisto nemškega vseučilišča pa pač ne gre ustanavljati v deželi, v kateri so tri četrtine prebivalstva češke. „Leitmeritzer Zeitung“ pravi, da bi bila osnova češkega vseučilišča na Moravskem jako važna narodna in politična zadeva, mnogo važnejša nego je bila celjska slovenska gimnazija, zaradi katere je padla jedna vlada in jeden vladni sistem. „Mähr. Tagblatt“ pa pozivlje barona Chlumcekega, naj napne vse sile proti nameravani

Listek.

Slovensko gledališče.

(„Dom“, igrokaz v štirih dejanjih, spisal Herman Sudermann, poslovenil Anton Funtek.)

Benjamin Disraeli je nekoč rekel: „Najhujše je, če se jedno pleme razdeli na dva, različna jezika govoreča naroda.“ Sudermann dramatizuje ta izrek v vseh svojih delih, v vseh slika konflikte, kateri nastajajo vsled različnih nazorov o časti, o rodbinskih zvezah itd.

Igrokaz „Dom“ je pravi pendant njegovemu igrokazu „Čast“. V obeh popisuje, kako upliva milieu na človeka, kako mu uceplja novih mislij o svetu in o življenju, in kako prouzroča, da se na posled več ne razumejo mati in sin, brat in sestra. Jednega so sicer plemena, govore pa različne jezike in zatorej ne morejo več živeti pod jedno streho.

Umirovljeni obristlajtenant Schwartze je mož starih, patrijarhalnih nazorov, čast njegova mu gre nad vse, v svoji rodbini hoče biti priznan in spoštovan kot vladar. Njegova starejša hči Magda se mu ni pokorila, ko jo je silil, naj stopi v zakon s protestantskim župnikom Hefterdingkom, nego šla

od doma, da si služi sama kruh. In tudi oče je zavrgel svojo hčer in svojem prepovedal, izreči vprico njega njeno ime.

Magda, sama in zapuščena, se je težko borila z valovi življenja, a se rešila iz bede in blata, postala slavna in imovita pevka ter se kot taka vrne v svoje rodno mesto. Schwartze jo vzprejme zopet v svojo hišo, toda izkušnje življenja so premenile njegovo hčer, zdaj govori drug jezik, in sicer jezik, katerega stari vojak ne umeje, zdaj ima nazore, katere obsojajo oče in družba, v kateri oče živi, druge nazore o otroških dolžnostih in o očetovski avtoriteti, o človeški družbi in o morali. In iz tega nasprotja se rodi konflikt.

Magda obljubi s težkim srcem, da ostane vsaj nekaj časa v hiši svojih roditeljev, obljubi to le na prigovarjanje nekoč za moža jej namenjenega župnika in samo s pogojem, da je ne bo nihče izpraševal o njeni preteklosti. Toda oče nima miru, vedno ga mori skrb, je-li se je Magda vrnila na svoj dom čista in nepokvarjena. Slučaj mu odkrije vse. Vladni svetovalec Keller se pokloni Magdi, da izprosi od nje — molčanja. Bil je Magdin ljubimec, ko se je borila v tujem mestu za vsakdanji kruh in jo brezvestno zapeljal. Gazila je potem po blatu in

po nesnagi, da preživi sebe in svoje dete. Skrb za dete jej je dala moči, da ni utonila, nego se povzpela kvišku in se rešila na kopno. Za binavškega Kellerja čuti samo preziranje in zaničevanje in pove mu to. Komaj je odšla, zaloti Schwartze zmedenega Kellerja, grozna slutnja se obudi v njem, in hči mu prizna, da je slutil — resnico.

Po nazorih starega vojaka je zdaj neizogibno, da opere čast svojega imena z orožjem. Dasi mu je roka otrpnela, hoče vendar iskati zadoščenja od zapeljivca, predno pa more to storiti, pride Keller ter ponudi starcu sam zadoščenje s tem, da zasnubi Magdo. Po Schwartzejevih nazorih ravna plemenito in Schwartze privoli takoj in z veseljem. Tudi Magda se uda, a ko zahteva Keller, naj ostane njiju prejšnje razmerje tajno, ko tirja, naj Magda pusti svoje dete na tujem, tedaj vzkipi Magda in odžene snubca. Toda nje oče se zaveže Kellerju, da mu prinese privoljenje svoje hčere, oprati hoče madež na svojem imeni, če ne drugače, da hčer z revolverjem prisili v to, da vzame Kellerja. Magda se brani, a zaman, in ko ne najde nobenega razloga več, da uteče zvezi s človekom, katerega zdaj sovraži, pove očetu neresnico, ga vpraša, je-li sploh še vredna, da postane Kellerjeva žena, ko vender

osnovi češkega vseučilišča. Nemci menda mislijo začeti podobno agitacijo, kot se je bila proti celjski dvojezični gimnaziji.

Dolenjeavstrijski deželni maršal bode baje konservativec baron Gudenus, ki je prišel v deželni zbor vsled kompromisa. Krščanski socialisti bi radi, da pride na to mesto knez Lichtenstein. Naglašajo namreč, da gre njih stranki deželno maršalstvo, ker je najmočnejša v zbornici. Vlada pa za kneza Liechtensteina ne mara, ker se je preveč udeleževal protisemitskih agitacij. Kompromis v veleposestvu je vlada jedino zaradi tega sklenila, da jej ne bode treba kacega protisemita imenovati za deželnega maršala. Liberalca pri sedanjih razmerah ni mogla. Če bode pa imenovala konservativca, se pa protisemitje ne bodo upali delati sitnosti, ker dobro vedo, da imajo za mnoge uspehe zahvaliti klerikalizmu.

Zastopnik žensk. V gališki deželni zbor volijo tudi ženske, katere plačujejo določeno svoto davkov. Volijo po pooblastilih. V Levovu je kacic 1200 žensk, ki imajo volilno pravico. Za zadnjo dopolnilno volitev v Levovu so se ženske posebno zanimale. Imele so več shodov, na katerih so se izrekle za profesorja Soleskega, kateri je odločni demokrat in velik prijatelj ženske emancipacije. Levovčanke imele so več volilnih shodov, na katerih so se izrekle za tega kandidata. In res zmagal je Soleski. Odločili so zanj baš ženski glasovi. Poslužile so se namreč skoro vse volilke svoje volilne pravice. Soleski bode zato tudi moral posebno zagovarjati ženske koristi.

Dr. David Starčević je v Delnicah jednoglasno izvoljen deželnim poslancem. Dobil je 224 glasov. Nasprotna stranka se volitve niso udeležile, ker se je videlo, da nikakor ne zmaga. Vladni listi preté, da sabor te volitve ne bode potrdil. Na Hrvatskem je pač tudi to mogoče, kajti sabor tako stori vse, kar vlada od njega zahteva. Banu pa gotovo ne bode ljubo, da bi dr. David Starčević zopet bil v zboru. Starčevićeva izvolitev je hud udarec za vladu, a tudi neljub dogodek za dr. Franka. Poslednji je hud nasprotnik dr. Davida Starčevića. Narod je pa sedaj se odločil za tega njegovega nasprotnika.

Dogodki v Stari Srbiji. V tej turški pokrajini se je osnovala roparska četa, ki požiga vasi in pobija veljavnejše Srbe. Vodja tej četi neki Feizi, znan razbojnik. Oblastva pa počenjanje teh roparjev mirno gledajo. Da celo marsikaj kaže, da so z njimi sporazumljena in so roparje celo preskrbela z orožjem. Kristijansko prebivalstvo je jako vznemirjeno, posebno ker se tudi carigradska vlada, do katere so se obrnili, za vse njih pritožbe nič ne zmeni. Baš razmere Stare Srbije najbolj dokazujejo, da se motijo tisti diplomatje, ki se nadejajo, da bode Turčija kedaj postala civilizovana država.

Preosnova vojaštva v Belgiji. Belgijska vlada je bila pripravila načrt zakona, s katerim bi se bila upeljala tudi v tej deželi občna vojaška dolžnost. Proti tej nameri je začela klerikalna stranka veliko agitacijo. Posebno bivši minister Woeste je pretil, da začne hud boj proti vladi, ako te namere ne opusti. Sedaj se v Belgiji vsak

premožnejši mladenič lahko vojaščini odkupi in služijo največ samo delavci, zato so pa proti taki preosnovi bili zlasti bogatinje, ki rajši plačajo nekaj stotakov, kot bi pri vojakih služili. Glavna opora klerikalizma v Belgiji so pa veliki kapitalisti, kateri tudi dajo velike svote za volilno agitacijo in podpirajo razne klerikalne naprave. Če se veliki kapital obrne od klerikalne stranke, pa pri nobenih volitvah več večine ne dobi. Večina belgijskega prebivalstva je odločno protiklerikalna, a v zbornici imajo večino samo zaradi umetno skovanega volilnega reda, po katerem imajo premožnejši stanovi po več glasov. Z upiranjem pravični vojaški preosnovi je klerikalna stranka belgijska najboljše pokazala, da jej je več na svojih specialnih strankarskih koristih, kakor na blaginji države in pravičnosti. Sicer pa utegnejo še klerikalci to kdaj obžalovati. V belgijski vojski se razširja nenavadno hitro socializem, ker služijo samo ljudje, ki ničesa nimajo in upajo od vsakega prevrata le pridobiti. Kaj lahko se zgodi, da pride do kacega upora, ki bode naredil konec ne le belgijski monarhiji, temveč tudi klerikalnemu gospodstvu. Belgijska vlada se je ustrašila klerikalcev in opustila vojaško preosnovo. Vojni minister Prossine je odstopil, videč, da so ga vsi tovariši zapustili. Največjo uslugo je pa klerikalna stranka s tem, da je pokopala vojaško preosnovo, naredila socialnim demokratom. Dala je jim novo sredstvo za agitacijo. Vse tiste nižje sloje, ki ne morejo odkupiti svojih sinov od vojaščine, je porinila v tabor socialni demokraciji. To je pa v Belgiji jako nevarno, kajti klerikalci so pri zadnjih volitvah dobili večino jedino zato, ker so jih podpirali židovski liberalci.

Dopisi.

Iz Postojne, 12. novembra. (Klerikalni strankarski shod v Št. Petru.) Ker je razvoj socialnega demokratizma v Št. Petru in okolici rapiden in se je to dosti jasno pokazalo pri zadnjem socialnodemokratskem shodu, poskusili so tamošnji nositelji jedino osrečujočih klerikalnih idej vse svoje moči, da si rešijo nekdanji vpliv, toda zaman. Dasi sta jim priskočila na pomoč oba poslanca, dasi je prišel iz Ljubljane g. dr. Krek kot zaščitni govornik, zaključili so shod iz same strahopetnosti pred odgovorom socialista g. K., ne da bi dovolili interpelacije ali poslancema votirali zaupnico, kaj še zahvalo. Nikakor ne trdim, da se nam je posebno veseliti hitrega razširjenja socialnodemokratskih idej tudi med kmetijskim prebivalstvom, toda pri škofa tako priljubljeni klerikalni agitatorji so v teku zadnjega leta na leci in izven cerkve naščevali neimovitega trpina proti premožnejšim posestnikom in mu vcepili zavest, da so oni krivi njegove bede, da ga le ti izkoriščajo; s tem pa so tudi položili temelj najširšemu socializmu, ki grozi v sedanjih stiski postati nevaren. Toda, kar so navedeni nepoklicani agitatorji sejali, želi bodo, če ne takoj, pa v najbližnji bodočnosti, sveda sebi v poraz. Gg. poslanca Modic in Zelen sta sicer poročala, kaj so storili in dosegli in ne dosegli njih kolege, lastnih uspehov pa nista omenjala, kajti lastna hvala se njima gabi? No, pustimo ju, čemu od njiju več zahtevati, nego zmoreta, pomudimo pa se rajši pri glavnem govorniku, g. dr. Kreku. Mož je tako natanko slikal zaljubljenost nekaterih socialnih kolovodij v sebe in svojo le namišljeno učenost, da nam je nehote podal natanko sliko svoje individualnosti. Vspel se je na višjo stopinjo teoretičnega gospodar-

stva, postavil v program novi sistem in ponosno izustil pred kmečkimi poslušalci: „Edino opravičeni kapital je mrtvi kapital, kajti mi imamo že v postavi, da ne smemo od kapitala zahtevati koristi,“ dalje pa tudi: „Marx pravi, delo edino je produktivno, jaz pa pravim, delo ni natora, to je naša zemlja.“ Da bi bili prvo trditve razumeli nekateri okoličani, katerim so se radi močnatosti pri zadnjih volitvah odpovedale in v iztirjanje izročile cerkvene terjatve, dasi so plačali na obrestih trikrat toliko, kolikor znašajo glavnice, zasmijali bi se bili govorniku gotovo v obraz. Novi sistem o produktivnosti pa bode g. dr. Krek gotovo obelodanil, kajti ti nazori so sicer konfuzni, toda novi, in prav lahko je mogoče, da se jih kdo poprime. Naravnost nečuvno in nečastno pa so ravnali proti zastopniku socialnega demokratizma, gospodu K. Ko se je oglašil k besedi, so mu isto dovolili, toda kljub temu svojim pristajšem prej besedo dajali. Gospod dr. Krek pa je osebo pikal in pozival, naj njegove trditve ovrže, kajti svest si je bil, da se bo to že preprečilo. Hitro so steknili glave, in jeden njih donesle je predsedniku vizitko: K-u ne dati besede, čemur je predsednik nujno ugodil in shod zaključil. Nikakor nočem zagovarjati g. K., toda ta dan nasprotnikom gotovo ni dal najmanjšega povoda za tako brutalno postopanje, pač pa so klerikalci pokazali, da se bojé izvajanj samo jednega socialnega demokrata in iz strahopetnosti shod zaključili. S tem preprečile so se ostre interpelacije in nujno potrebni predlogi. Jaz sem jako zvedav, kaj bi g. Zelen odgovoril na predlog: „Je li on pripravljen na primernem mestu potrkati, da se uvede pri oskrbovanju cerkvenega premoženja strogo nadzorstvo, kakor je isto običajno pri drugih fondih?“ Zasvetil bi se mu sicer temni obraz in pred oči bi mu priplaval sv. Urh z lepo številko 953, kateri visum more natanko razložiti g. Mušič, gostilničar v Senožečah. Na svidenje! — Drd. Ivan Starec l. r., odvetniški koncipijent, po klerikalno „pisar“.

Sestanek slovenskih književnikov in umetnikov.

I. Odlični hrvatski dnevnik „Obzor“ je prišel v 251. štav. 31. oktobra t. l. zanimivi članek „Sastanak hrvatskih književnika“, kateremu posnamem sledeče glave misli:

Nekako pred jednim letom je sprožil ugledni leposlovni srbski list „Brankovo kolo“ idejo, „da se održi kongres srbskih književnika s ovu i s onu stranu Save“, in sicer v ta namen, da „bi se na tem kongresu književnici, mladji i stariji, koji se tak po imeu poznavaju, lično upoznali, posavjetovali o raznim potrebama književnosti, te sporazumjeli o raznim stvarima, koje zatičaju u književnost.“

Ideja, da se snidejo srbski pisatelji — piše članek — se skoro uresniči. Žalibg, da se radi političnih nasprotstev mej Sobi in Hrvati ne morejo udeležiti tega kongresa, ki se skliče bržčas v Beligrad, tudi hrvatski literati.

„Pokretači misli o sastanku toga (t. j. srbskega) kongresa navadljaju, da bi na tom kongresu trebalo postići sporazumenak o dijalektu književnoga jezika, kako bi se učinio kraj sve većem daljivanju dijalekta književnoga jezika. Zatim bi taj kongres mogao pronaći način sporazumka o tom, što i kako da se prevodi. Mogli bi se na kongres pozvati i zastupnici domačeg knjižarstva, da se postigoe sporazumak o pitanju naklade, kolportaze, honorara i. t. d.“ Skratka: srbski pisatelji so preverjeni, da je sa tak sastanak dovelj povoda.

Dalje v prilogi.

ni bil jedini, s katerim se je pečala. To hčerino razkritje obudi v starem poštenem vojaku strašno jezo, ogorečnost mu potisne revolver v roko, že pomeri na svojo razuzdano, propadlo hči, da jej konča življenje, kar se zgrudi mrtev na stol — zadela ga je srčna kap.

Sudermannova igra je prekrasna, duhovita slika iz sodobnega socialnega življenja, delo priznано kot jedno najznamenitejših proizvodov moderne dramatike, kot svetovno delo. Sudermann je ženijalen pisatelj, obdarovan z umetniškim ukusom in temperamentom, je v resnici velik pesnik, in odkrito priznamo, da mej vsemi klasičnimi in neklasičnimi proizvodi tujih literatur, kar jih je bilo doslej uprizorjenih na našem odru, je „Dom“ najznamenitejši.

Z veseljem pa konstatujemo tudi, da je bila sinočna predstava, četudi ne v vsakem oziru tako dovršena, kakor na kakem gledališču prve vrste, vendar v vsakem oziru dostojna odličnega pisatelja in na čast našemu gledališču. Zasluga za to gre skrbnemu režiserju g. Inemannu in marljivosti sodelujočega osebja.

Najvažnejšo ulogo, namreč Magdo, je igrala gospč. Terševa. Poznamo gospč. Terševu kot vrlo

in nadarjeno umetnico, dosegla je na našem odru že mnogokrat lepih uspehov, toda tako popolnega in velikega, kakor sinoči, morda še nikoli. Saj pa je tudi uloga Magde taka, da daje predstavljalki priliko, pakazati najrazličnejše strani svojega talenta in svoje umetniške individualnosti. Gospč. Terševa ni bila samo zdaj očarjujoče ljubeznjiva in vesela, zdaj mogočna in ostra, zdaj obupajoče tožna, da je gledalcu zatrepalo srca, znala je tudi pogoditi prehod iz jednega razpoložaja v drugi, nikjer ni skušala doseči efektov na škodo celoti in tako se jej je posrečilo, umakniti se največji nevarnosti te uloge, raztrgati značaj. Igrala je lahkotno, neprijetno in vendar realistično in pogodila v nežnih, resnih in tragičnih momentih vedno pravi ton, tako da je v polni meri zaslužila presrčne ovacije koncem dejanj in na odprti sceni. Zdaj po „Mariji Stuart“ in po „Domu“ šele vemo, kako moč je naše gledališče pridobilo z gospč. Terševu!

Drugo važno ulogo, obristlatjanta Schwartzaja, je igral g. Inemann. Karakterizoval je starega vojaka, trdega in vendar dobrosrčnega očeta ter skrbnega varuha svoje časti jako srečno in ustvaril kaj pregaanten značaj. Svojo umetniško inteligentnost je pokazal zlasti s tem, kako je fino in pre-

vdarno označil kontrast mej svojim značajem in svojimi nazori ter mej značajem in nazori Magde, kar je največja težkota njegove uloge.

Zelo nam je ugajala tudi gospč. Slavčeva kot Marija. Igrala je nedolžno, dobro vzgojeno dekletce z naravno ljubeznjivostjo in presrčnostjo, tako da jo je bilo veselje gledati, samo v jednom prizoru je nekoliko pretiravala.

Z zadoščenjem beležimo tudi, da je g. Danilo kot župnik Heftedingk igral jako dobro, preprosto, a značilno in dosegel lep uspeh, dasi bi bil mogel iz svoje uloge še kaj več narediti.

Tudi ostalo osebje, zlasti gospa Danilova, kateri gre toplo priznanje kakor tudi g. Verovšku pa tudi gg. Pavlovki, Lovšin in Perdan so po svojih močeh pripomogli, da je predstava celotno jako dobro uspela. Posebno je še omeniti krasnih toilet, zlasti gospč. Terševe.

Številnemu občinstvu je igra izredno ugajala, vse je bilo navdušeno in je odlikovalo predstavljalke in predstavjalce, posebno gospč. Terševu, z živahnim ploskanjem, izvestno se bode torej Sudermannova igra še večkrat predstavljala na našem odru.

Oziraje se na politično nesporazumljenje med Srbi in Hrvati predlaga torej omenjeni članek „Obzora“, da se skliče za hrvatske literate poseben kongres. Hkratu sklicuje na kratko, zakaj bi bil tak sestanek za hrvatsko književnost in narodno prosveto potreben ter podaja v lapidarnih stavkih nekaj — seveda le površen — program za tak shod.

Članek piše, da imajo hrvatski časopisi — bodisi leposlovni, znanstveni, politični ali športni — vsak za se svoj pravopis in svoj slog, da imajo celo v enem in istem listu različni pisci svoje posebnosti v deklinaciji, konjugaciji, v pravopisu, interpunkciji in v stilu.

Vsled te babilonske jezikovne zmedenosti bi bilo torej nujno potreba, da se snidejo hrvatski filologi, da se uvede v časopise in knjige neka dcalednost in sloga.

Hrvatski pisatelji, žive tudi v velikem nesporazumljenju glede vrednosti in uplivnosti tujih sloves na domače. Različne struje, raznovrstne „šole“ se boré na Hrvatskem v leposlovju na življenje in smrt, v boju pa se porabljajo sredstva, ki so stvari čisto samo na veliko škodo, sredstva, s katerimi se zbežnost in zmešnjava le pomnožuje, razper po ostruje, dočim ostajajo važna temeljna vprašanja iz estetike nerešena.

Radi te večne, neodločene literarne bitke je torej tudi skrajno potrebno, da se po stvarnem, temeljitem in odkritem razgovoru estetikov privede v hrvatsko slovestvo plodonosni mir.

Hrvatska kritika je še jako zanemarjena. Znanstvene kritike, ki bi se ozirale le na stvar ter vpraševala in odgovarjala samo in vedno le na vprašanje: ali je to lepo in umetniško? — Take kritike hrvatsko slovestvo do malega ne pozna.

Med dosedanjimi hrvatskimi kritiki presojal je skoro vsakdo le po svojih uzorcih o domači ali v tuji literaturi. Dočim bi nekateri hoteli, da piši in poj ves svet po formi Danteja ali kakor italijanski klasiki, je drugim vzor čisto čisto nemška estetika Carriera, Lessinga ali Vischerja; zopet tretji zahtevajo od hrvatskih leposlovcev, naj pišejo jedino le à la Turgenjev ali Dostojevskij, ter so zagrizeni preganjanci in zatiralci pisateljev, ki ljubijo Francoze, ali ki so po svojih idejah, po svoji tehniki tovariši nordijskih literatov. So pa tudi taki kritiki, ki sovražijo vse, kar „čiši tuje“, ter imajo oči in sluh, pa pohvalo in priznanje le za leposlovce, ki so vseskozi hrvatsko-narodni.

In kdo so navadno ti oblastni kritičarji? — Pisatelji strankarji, katerim že zadostuje, da obsodijo uničevalno poeto, o katerem vedo, da je somišljenik ali celo sotrudnik „Hrvatske domovine“ ... kritiki, ki so polni neomejene hvale za romanopisca, o katerem je znano, da je sotrudnik „Obzora“. Mnogo plevla je zato v hrvatski književni kritiki. Literarnih hijen imajo nešteto. Premnogo hrvatskih slovestvenih presojevalcev meni, da izpolnjuje povsem svojo dolžnost, če le predrzno blati in smeši, če le usiljivo hvalisa in panegirikuje. Vse so maže ob pisateljih; vsak si usoja izrekat v svoji oblastnosti svojo „objektivno“ obsodbo, a da bi podpirali in navduševali domače pisce ter jim pomagali s poštenimi, resnimi in temeljitimi kritikami do zrelosti, takih kritikov premore hrvatska literatura — malo.

Iz tega razloga je znova potrebno, da se dogovoré pisatelji, uredniki in založniki o načinu, kako se zaduši sedanje bohotno cvetoče kritikasterstvo ter se utrdi stališče pravi kritiki, ki bi bila v hasek i publika i literatov.

Končno opozarja članek „Obzora“ na to, da bi imel pisateljski kongres tudi veliko idejalno vrednost. Sešli bi se literati raznih starosti, stanov in — struj, seznanili bi se iz obličja do obličja, pogovorili in dogovorili se o tem in onem, pa sklo-

nili med seboj vezi, ki bi morale biti brez dvoma v hasek napredku slovestva in knjižtva. Marsikatero navidezno nasporetstvo bi se pogladilo, marsikatero resnično sovrašstvo ublažilo ali celo povsem zatrla. Na takem shodu bi se odpravilo premnogo dvomov in nejasnosti ter se napravilo novih sadonosnih načrtov in podjetij.

Ako bi se povabili na kongres razen literatov — leposlovcev in znanstvenikov — še na skladatelje in knjižgotiskarje, uredile bi se hkratu še dosedanje jako lakone razmere neje obema, druga drugi potrebna stranka. Ukrenilo bi se marsikaj koristnega glede pospešitve kolportáže, razpredaje književnih del, ki je ostala doslej — največ radi nespretnosti razprodajalcev — še v povojh. Tako pa bi se poskrbelo i za realno stran, za dostojen honorar pisateljem in pravičen zaslužek založnikom, i za idejalno stran, za razširitev knjig in čopisov med narodovo maso.

Tako utemeljuje „Obzor“ svoj predlog, pa misli, da je izvestno še precej drugih važnih točk, tičočih se literature in knjižtva, ki bi prišle na kongresov program.

„Agramer Tagblatt“ oprotoril je takoj naslednji dan svoje čitatelje na „Obzorov“ članek ter izrazil svoje celo smišljenstvo z omenjenim predlogom. Dostavlja pa, da naj bi se lotila čim preje izvršitve tega predloga hrvatska „Akademija“ ki bi bila prva poklicana sklicati tak literarni kongres. Vesekdo.

Slovensko Sokolstvo.

Telovadno društvo praških gospe in devojk.

S telovadbo krepiati narodu zdravje, pogoj njegovega obstanka, množiti moč in mu ohranjevati svež duh, ta misel je v skolskih društvih našla svojega izraza in razširjatve. No, mej narod je šteti tudi žera in deklet, ki imajo, ravno tako kakor moške, pravico do zdravja, prožnosti, svežosti telesne, pravico do narodne navdušenosti. Zategadelj je Miroslav Tyrš l. 1869 vzpodbudil praške gospe in gospice, da so si ustanovile „tělocvičný spolek parí a dívek pražských“.

Telo, osobito mlado, rastoče telo potrebuje za zdravje zadostnega gibanja. Ni čuda, če z učenjem preobložena k mirnemu sedenju in trudopolnemu duševnemu delu v šoli v zaprtem zraku 18—24 ur na teden primorana dekleta današnje dobe blede, slabe, v rasti zaostajajo. Jedna ali dve uri šolske, nezadostne telovadbe na teden ne more nadomestiti telesu, kar dan na dan izgublja na moči in svežosti. Popraviti to, kar zanemarija šola, je glavni namen „telovadnega društva praških gospe in devojk“.

Ves čas, kar obstaja društvo, so poučevale telovadbo vaditeljice (predtelovadkinje). Tyrš, prepričan, da moré ženska telovadba uspevati le v ženskih rokah, je v teoriji in praksi izuril nekaj gospe in gospice, da bi v novo ustanovljenem društvu, mogle uspešno poučevati. Tako so se brez srama in straha tudi gospe in cdrasle gospice lahko posvetile telesnim vajam.

Da bi oživel telovadsko gibanje, je društvo prva leta prirejalo javne telovadbe. Ker so se pa kmalu začeli glasovi, da telovadijo dekleta najbrž zatigadelj, da bi se mogle javno kazati, se je prenehalo z javnimi telovadbami.

Dobroto zdrave telovadbe si je društvo prizadevalo, kolikor so pripuščale njega moči, nakloniti tudi brezplačno. Od začetka svojega obstanka do l. 1880. je brezplačno poučevalo dekliške razrede zavoda za gluhozemce; od l. 1870. do l. 1884. je vsako leto brezplačno telovadilo 25 revnih učenk ljudskih šol; l. 1889. je v proslavo 20letnega obstoja razpisalo društvo 50 brezplačnih mest i. t. d. Društvo se je dalje trudilo, da bi se telovadba

uvedla tam, kjer se doslej še ni gojila. Vdilo je več od c. kr. okrajnega šolskega sveta prirejanih predtelovadskih tečajev za praške učiteljice. Od leta 1874. do l. 1890. je v telovadnici praškega Sokola poučevalo dekliške razrede onih ljudskih šol, ki še niso imele telovadnic. Po njegovem prizadevanju se je na praški višji dekliški šoli l. 1885 in l. 1890. na mestni dekliški nadaljevalni šoli uvedla telovadba vsaj kot neobvezni predmet. L. 1887. je začelo društvo svoje moči posvečevati tudi nesrečnim krivo rašenim deklicam. Ko so si vaditeljice pridobile potrebnega strokovnega znanja, pričele so ortopedično telovadbo, osobito za nepremožna dekleta. L. 1888. je društvo zopet razširilo svojo delavnost. Obrnilo je svojo pozornost na zdravstvene potrebe majhnih otrok in v veliki telovadnici praškega Sokola ustanovilo otroško igrališče.

L. 1890. je dobilo društvo od mestne občine prostoren vrt v uporabo. Na vrtu je poletni igrališče in telovadišče, po zimi drsališče. Poleg tega se je na vrtu odmeril tudi prostor za ženski vzgoji toli prospešno gojitev cvetlic. Takrat je navdušenost praškega ženstva priklopila do vrhunca. Saj zdrav, prosto gibanje na zraku, združeno s tako krasno zabavo so praška dekleta doslej do cela pogrešala.

Tako torej je „telovadno društvo praških gospe in devojk“ društvo resnih smerov in namenov, odlično rodoljubnega in dobroteljnega značaja. Društvo deluje na to, da bi bila ženski naraščaj in deca, to jedro narodovo, trdnega zdravja, krepkejša, njega je skrb, da vzbudi in povzdigne narodno zavednost in domovinsko ljubezen tudi v čeških ženah, ono teži po svojih močeh za tem, da bi bila tudi revna dekleta deležna dobre zdravja in svežosti, se briga za uboge krivo rašene deklice, opozarja na zdravega, prijetnega dela devojkam nudečo gojitev cvetic: „Telovadno društvo praških gospe in devojk“ je pokazalo češki ženi novo, lepo, ženski primerno delo!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 14. novembra.

— (Nadvojvoda Evgen) se pripelje jutri zjutraj z dunajskim brzovlakom v Ljubljano in ostane čez dan tu.

— (Umrl) je danes zjutraj stolni dekan in generalni vikarij dr. Henrik Pauker pl. Glanfeld. Pokojnik se je rodil v Ljubljani in bil leta 1854. posvečen za mašnika. Dosegel je starost 68 let.

— („Slovenski List“) je naslov novemu tedniku, katerega prva številka nam je došla danes popoldne. List se imenuje „neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo“. Izdajatelj je g. dr. V. Gregorič, urednik g. Anton Trstenjak.

— (Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani) nas je naprosila objaviti, da je za današnji po sl. „Glasbeni Matici“ v družbin prid prirejeni koncert, ki se bo pričel ob 8. uri zvečer, še nekaj ustopnic na razpolago; drugi koncert v nedeljo, 15. t. m. se bo pričel ob 6. uri zvečer. Za ta koncert je še mnogo nerazprodanih ustopnic. — Slovensko rodoljubje! Porabi ugodno priliko, da se raduješ narodnega napredka ter ob enem pomagaš podpore potrebnim.

— (Repertoire slovenskega gledališča.)

Jutri se bode v tretjič predstavljala večnolepa tragedija „Marija Stuart“. Naj nihče ne zamudi, ogledati si to lepo igro, tem manj, ker je izvrstno naštudirana in sta bili nje dosedanje predstavi v vsa-

„Materine sanje.“

Slika v jednom dejanju. Spisal E. Gangl.

V programu današnjega koncerta „Glasbene Matice“, katerega priredi v korist šolski družbi sv. Cirila in Metoda, čitamo kot drugo točko: „Materine sanje“, katere bodo izvajale gospice diletantke.

„Materine sanje“, dramatičen prizor, so za ta večer spisane, torej jim je smer taka, da se nalanja na namen prireditelja koncerta. Da bode tistim, ki se bodo udeležili današnjega in jutrišnjega koncerta, vsebina alegoričnih „Materinih sanj“ znana, hočemo tu navesti kratko njih vsebino.

Prvi nastopi angelj spanja (gospica Márica Vencajzova) in govori o svoji moči, o blagotvorni sili svoji in o sanjah v obče. Končno pravi, da hoče to noč poslati sanje materi, ki ima ljubljeno in ljubečo hčerko, da tako vsaj deloma spoznamo čuteče materino srce. Potem polagoma odide. Zavesa v osadju se razgrne in pokaže se majhna kmetiška soba. Pri mizi sedi mati (gospica Jamškova) in poleg nje kleči hčerka (gospica Vera Vencajzova).

In mati sanja žive sanje...

Pogovarja se s hčerko, uči jo in izroča božjemu varstvu. Z dovoljenjem, da sme trgati cve-

tice na vrtu in peti veselo pesemce, odhiti s knjigo v roki otrok na vrt. Mati ostane sama. Vdova je. Mož ji je ostavil dete, katero ji je v žalosti veselje in tolažba. A skrb ji vznemirja dušo, težka skrb: Kaj bo iz tebe, zlato moje dete? Zatorej se zateka mati v molitvi k Bogu, katerega prosi pomoči in varstva za svojo hčer. Saj otrok ne sme biti nikoli brez varstva tam, kjer preti rodni zemlji nemila moč, kjer se zaklepa šola domačim glasom in kjer se skuša mater odtrgati lastnemu otroku.

V tem naglo vstopi brezsrčnost (gospica Leopoldina Trtnikova). Začudena vpraša mati čudno žensko, kdo da je. In brezsrčnost ji to pove: stvar je, ki je brez vsakega čuta, ki nosi kamen tam, kjer bije drugim srce. In mati se čudi temu. Kako ji je mogoče gledati trpeče človeštvo ter njega skrb in bol in ostati ob tem brez sočutja? Lahko je to, če nima človek srca. Druge žalosti mučenje, brezsrčnost ima zadoščanje in veselje ob njem. In srečen je oni, kdor nosi brezsrčnost v svojih prsih! — Mati se spomni svoje hčerke... Brezsrčnosti se vzbudi zlobna misel: v materi zamoriti ljubezen do hčere. A ne posreči se ji, zatorej sklene, da ji vzame otroka. Odide k hčerki.

Vznemirjeno pomoli mati Boga, da jo naj varuje zlobnih skušnjav. Hoče k otroku, a v tem

trenutku plane v sobo sovrašstvo (gospica Miroslava Dolencéva). Kar se ni posrečilo brezsrčnosti, to hoče izvesti sovrašstvo. Strastno govori materi o groznem svojem vladarstvu. Mati vzdise in moli. In kaj hoče sovrašstvo? Zahteva, da ji mati izroči otroka. Razdvojiti ju hoče, zamoriti lepo ljubezen, hoče, da naj s sovraštvom vrača otrok materi srčno ljubezen. V iskreni molitvi se obrne mati k Materi božji ter jo prosi pomoči v veliki sili. Hoče zbežati iz sobe, da otme hčerko iz krutih rok, a sovrašstvo ji zastavi pot, potegne mater od vrat, ki pade nezavestna, samo pa odhiti, da izvrši svoj namen.

Pride nežnica — ljubezen (gospica Marijana Prosenčeva). Vzdrami mater ter ji reče, da ni nič izgubljenega. Ljubezen ji govori o svoji blagi sili, o svojem izvoru in namenu. Ona je duši zaklad, moč, ki suši solze, ki po nji Bog odreši zakleta, trpeča srca. Dom svoj ima v plemenitih dušah. Vlada srcem, sklepa zveze, življenje sladi in srečo da onemu, ki jo nosi v prsih.

Kemaj konča, prihiti preplašena hčerka ter se privije k materi. Za njo planeta v sobo brezsrčnost in sovrašstvo ter hočeta s silo upleniti nedolžnega otroka. A v hipu, ko zapazita ljubezen, mine jima moč in potrta ostavita sobo.

Ljubezen pa pritiska na se hčerko, izroči

kem oziru tako dovršeni in vzgledni, da jih je smeti uvrstiti med najboljše, kar jih je bilo kdaj na našem odru.

— (Naša gledališka cenzura.) Cenzuriranje gledaliških iger spada v področje političnega oblastva. Ljubljanskega cenzorja pazljivemu očesu ne uide nobena beseda, o kateri slutiti, da bi zamogla mej občinstvom obuditi kake količnejše nenavadne misli, ali morda celo neprijetne spomine. Kar hoče priti na naš oder, mora se strinjati z uradoma priznanimi nazori in načeli. Taka je cenzura v vseh kronovinah naše države in upati je, da bode še dolgo časa tako delovala na srečo in korist narodov, izročeni nje očetovski brižnosti. Ljubljanska cenzura se razlikuje od drugih po tem, da se drži bolj besed nego zmišla predloženih jej del. To nam priča igra „Dom“. Kdo bi bil mislil, da najde cenzura v tej igri kaj spodlitljivega! A našla je tudi takih mest in jih s hrepko roko ter rudečim svinčnikom prečrtala. V igri se na dveh mestih neki protestantski pastor imenuje porogljivo „sveti mož“. Dotični pastor je res čuden svetnik; igralcu je pač dovoljeno predstavljati ga kot takega, ali imenovati ga „svetega moža“, to ni dovoljeno! V nekem drugem prizoru govori pevka Magda o položaju ženstva v sedanji človeški družbi in pravi: „Povežite nas, če hočete, poneumnite nas, zaprite nas v harem in v nunske samostane, ampak če nam daste svobodo, ne čudite se, da jo uporabljamo“. Skrbna cenzura je tu izbrisala besede: „zaprite nas v harem in v nunske samostane“, kajti gotovo so za ljubljanski oder neumestne. Po toliki vestnosti cenzure je pač ob sebi umevno, da pazi tudi na vse, kar bi ne utegnilo biti — „patrijotično“. Sicer smo pri Kraljevem Gradcu l. 1866 bitko izgubili tako gotovo, da tega niti uradni zgodovinarji ne morejo utajiti, ali cenzuri je na brže na tem, da se v ljudstvu ne obujajo spomini na tako zgodovino. Najlažje bi se to doseglo, ko bi se Kraljevi Gradec prekrstil, ali ker merodajni krogi še niso prišli na to ženjalno misel, zadovoljuje se cenzura s tem, da sploh ne dovoli imenovati tega kraja. V „Domu“ je prizor, v katerem se neki general in neki profesor prepirata o pomenu gledališča in glasbe za omiko ljudstva. Profesor je seveda unet zagovornik gledališča in užene naposled generala tako, da vzklikne ta: „Pobiti smo; zmagalet pri Kraljevem Gradcu nas je pobil.“ Po vsem kontekstu je brezdvomno, da ima general pri tem vzkliku „pruskega šomaštra“ v mislih, saj je splošno znana fraza, da je pri Kraljevem Gradcu zmagal „pruski šomašter“, general se hoče s to frazo le ponorčevati iz prepirajočega se profesorja, ali besede same ne glede na njih zmisel so se visoki cenzuri zdela tako nevarne patrijotičnim čutilom, da jih je prečrtala. Ker se nam zdi, da je tolika skrb za ohranitev nepopačenega veteranskega patrijotizma vredna javnega priznanja, napisali smo te vrste.

— (Iz mestnega magistrata.) Na mestnem magistratu bodo počenši s 1. decembrom 1896. l. pri vseh uradih uradno ure od osmih zjutraj do dveh popoldne vsak dan izimši nedelje in praznike, ob katerih bode, kot doslej, od 9 do 11. ure dopoldne v vsakem uradu navzoč po jeden uradnik radi slučajnih najnih odpravil.

mater božjemu varstvu, hčerko pa pošlje v tisto vzorac okrilje, kjer se zbira sto in sto otrok, kjer je poštenje in ljubezen doma — v šolo sv. Cirila in Metoda. Razpade stena v ozadju in pokaže se krasen prizor: mej cvetjem in zelenjem stoji na vzvišenem stolu podoba sv. Cirila in Metoda. Oni so zbrani šolski otroci, ki zaupno zro k svetnikoma. Ko zagleda hčerka ta prizor, naglo zbeži mej otroke in v molitvi poklekne pred podobo svetnikov. Miti takisto poklekne, in ljubezen razprostre roke v blagoslov.

Še jedenkrat poskusita brezzrčnost in sovraštvo svojo moč — a brezvepešno. Ko zagledata skupino, onemoglo ostrmita.

Angel spanja pride in pravi, da je za noč končano njegovo delo. Zavesa pade, ko izpregovori končna verzica:

Jaz tudi grem... Naj se krepiti ti zarod,
glej, zate nisem več — slovenski narod!

Igra je skrbno priučena, in zagotovitveni smo, da bodo gospice dilantke častno rešile težke svoje naloge. K' polnemu vspehu bode mnogo pripomogla dostojna uprizoritev in takisto ne bodo brez upliva krasni, pozamezni ulogam do cela primerni kostumi. Imeli bomo torej lep večer danes in jutri.

— (Stavbena kronika.) Ugodno jesensko vreme pospešuje stavbena dela pri poslopih, ki še niso dodelana in pri onih, kjer se izvršujejo notranja dela: snajenje, ometi. Pri takem vremenu, če ostane do konca meseca ugodno, dograjani bodo dve večji stavbi, t. j. Schreyerjevo poslopje v Špitalskih ulicah in št. Jakobski zvonik. Nove hiše, ki so popolnoma dodelane in suhi, so z oblastve nim dovoljenjem seveda že zasedene, ostale se suše ali pa snajijo. — V Špitalskih ulicah se material podrtih hiš ravno kar odstranjuje in preostane le še Foedrlovo hišo odstraniti. V Vodmatsu zgrajena je nova jednonadstropna hiša dra. Schleimerja, nasproti nove deželne bolnice, o ostalih novozgrajenih hišah v tej „novi Ljubljani“ poročali bomo kasneje. Ograja pri deželni bolnici se še gradi, dočim je sprednji gornji del že dovršen ter željeze pritrjeno, namreč od uroda na desno. Ob Karlovski cesti je Omejševa hiša pod streho in pokrita, isto tako ob Dolenjski cesti nova J. Muhorčeva jednonadstropna hiša, kjer se nekatera notranja dela izvršujejo. V presbiteriji frančiškanske cerkve so dela razen slik malodane dovršena. Pri šentpeterski cerkvi se snajajo pročelni zid in pri zvoniku nadaljujejo zidarja dela. Delavcev je odšlo do zdaj že nad 160 iz Ljubljane.

— (Za družinski večer) novoustanovljenega „Dobrodela“ga društva tiskarjev na Kranjskem, ki se vrši jutri, v nedeljo, ob 7. uri zvečer v zimskem salonu „pri Malču“, se kaže veliko zanimanje. Kakor smo že pretekli teden naznanili, bode na tem večeru iz posebne prijaznosti sodelovalo vrlo slovensko delavsko pevsko društvo „Slavec“, pod osebnim vodstvom gosp. pevovodje Alojzija Saksa, ter slavni tamburaški klub „Zvezda“, kateri nastopi jutri prvič v javnosti. Ta klub šteje 16 tamburašev in njegov sprtni kapelnik gosp. Dragotin Barborič, je porok, da bode častno izvršil svojo nalogo. — Razpored tega družinskega večera je naslednji: 1.) Mletič: „Tamburica“, koračnica, udarja tamburaški klub Zvezda. 2.) Zajc-Gutachy: „Nočni stražari“, fantazija, udarja tamburaški klub Zvezda. 3.) Bendl: „Na planini“, zbor, izvaja pevsko društvo „Slavec“. 4.) Mayr: „Hrvatsko kolo“, udarja tamburaški klub „Zvezda“. 5.) Volarič: „Čolnčiku“, zbor, izvaja pevsko društvo „Slavec“. 6.) Knitl Bartl: „Šabljenka“, mazurka, udarja tamburaški klub „Zvezda“. 7.) Ipavec: „Slovenka“, zbor s tenorsamospevom, izvaja pevsko društvo „Slavec“. 8.) Farkaš: „Naprej!“, koračnica udarja tamburaški klub „Zvezda“. 9.) Hudovernik: „Naša zvezda“, zbor z bariton-samospevom, izvaja pevsko društvo „Slavec“. 10.) Bartl: „Što čutiš“, pesem, udarja tamburaški klub „Zvezda“. 11.) Jenko: „Na moru“, zbor, izvaja pevsko društvo „Slavec“. 12.) Ipavec: „Vse mine“, kvintet, udarja tamburaški klub „Zvezda“. — Ker je čisti dohodek tega družinskega večera namenjen društveni blaginji, želeli je, da bi se ga slavno občinstvo, kakor tudi prijatelji in čestilci „črne umetnosti“ čim najmanjogobrojnejše udeležili.

— (Glas iz občinstva.) Na Tržaški cesti dalje od tobačne tovarne je še precej pod mesto spadajoč h biš, v katerih prebiva jako mnogo ljudi, toda cesta je popolnoma nerazsvetljena. Ali ti ne bilo mogoče, napraviti tam začasno nekaj petrolejskih svetilk? Potrebne bi bile zelo.

— (Policijska vest.) Pred nekaj dnevi je bilo v Kollmannovi hiši stanujočemu g. I. Kaduncu ukradeno nekaj obleke in srebrna ura z verižico v vrednosti nad 40 gld. Policiji se je posrečilo ujeti tatu, ta je steklarski pomočnik Emil Böt. Policija je našla pri tatu uro, obleke pa ne; Böt pravi, da jo je vrnil v vodo. Böt se je izročil dež. sodišču.

— (Lepe razmere) V neki fari, ne posebno daleč od Ljubljane, je župnik zlatomašnik že popolnoma onemogel in zlasti za pisarniška dela absolutno nesposoben. Ta dela opravlja za župnika njegov kaplan in verodostojni možje zatrjujejo, da ga podpisuje na uradnih spisih, katerih župnik že davno več ne razume, in tudi na privatnih pismih. Govori se pa tudi, da kaplan župnika podpisuje na pisma, katera je pisal na svojo roko. Tako je bilo pred kratkim popolniti v dotični fari učiteljsko mesto. Mej kompetenti sta bila zlasti dva, katera sta prišla v poštev; zoper jednega je kaplan roval na vse moč, češ, da je „liberalec“ ter pisal nekemu uplivenemu možu pismo, na katero je podpisal župnika-zlatomašnika, naj priporoča drugega kompetenta, kateri se mu je bil prikupil, ker je o neki volitvi glasoval zoper svoje prepričanje, rekši: „potem mi bo Šuman naklonjen!“ Res — lepe razmere!

— (Odbor dijaške kuhinje v Kranju) razpošilja nasledno prošnjo: Početkom šolskega leta 1896/97 se je za vsprejem v „Dijaško kuhinjo v Kranju“ oglašalo toliko prosilcev, da bi odbor, če bi hotel in mogel vse te prosilce podpirati, potreboval za šolsko leto ogromno svoto 2600 gld. Odbor je valed tega v svesti si, da ni mogoče pridobiti te svote, žal moral nekatero prosilce popolnoma zavrniti, nekaterim pa brano v „Dijaški kuhinji“ zagotoviti le proti temu, da jo deloma plačajo. Valjub temu bo potreboval odbor še nad 2000 gld., da bo mogel zadostiti stavljeni si nalogi, kajti sprejetih je bilo 64 dijakov. Ker se pa nikakor ne sme načeti s trulom v prejšnjih letih pridobljena in zavodu v temelj določena glavnica, treba bo še več dijakov iz „Dijaške kuhinje“ odsloviti,

če ne bodo odboru blagolajni prijatelji mladina z izdatnimi doneski prisloili na pomoč. Kranjsko meščanstvo, ki je v prvih letih obstoja nove gimnazije tako požrtvovalno podpiralo odnose, je zopet letos sprejelo veliko št. vilo dijakov na hrano na dom, vika tega pa še obujalo v mesečnih, oziroma cel letih prisparkih žrtvovani za ubogo tajo mladino nad 700 gld., in to je mnogo, osobito če se pomisli, da so si kranjski dvokoptačevalci s pridobitvijo gimnazije naložili tudi občutno davčno breme in da gimnazija vsaj sedanjemu rolu prinaša še bore malo hasni. Od zunaj z dežele, si torej odbor mora in sme iskati nadaljne pomoči in to tembolj, kar so podpiranci samo učenci z dežele in to iz vseh okrajev in skoro da tudi iz vseh županij po Gorenjskem. Zato se odbor z zaupanjem obrača do vseh župnijskih in županijskih uradov in do vsacega posameznika z iskreno prošnjo, da vsakdo blagovoli po svojih močeh za „Dijaško kuhinjo v Kranju“ kaj prispevati, oziroma mej župljani, občani, prijatelji in znanci nabirati darov. Vsek tudi najmanjši dar je dobro došel in se bo v obih slovenskih dnevnikih izkazal. Komur ni mogoče dati denarja, nakloni naj morda živila ali sploh kaj po rabnega, — vse se s hvaležnostjo sprejme. Darovi v gotovini naj se blagovoljno pošiljajo po pošti nakaznic oziroma položnic na „Dijaško kuhinjo v Kranju“, živila pa oddajajo pri dijaške kuhinje blagajniku Avgustu Denkarju v Kranju.

— (Nemška šola v Pekrah.) V Pekrah pri Mariboru osnoval je pred mnogimi leti nemški „Schulverein“ s pomočjo dunajskega bogataša dr. Otmarja Reiserja, ki ima v Pekrah posestava, nemško dvorazredno šolo. Dr. Reiser pa se je naveličal za to dvorazredno šolo plačevati, a nemški „Schulverein“ je ne more več vzdrževati, ker mu primanjkuje cvenka. Ta nemška šola bi morala toraj poginiti. Sedaj se je je pa usmilil deželni šolski svet, ter odločil, da bo občina Pekre imela sama za se to nemško dvorazredno ljudsko šolo. Šola bo postala javna, za to bo pa občina prevzela na svoja pleča to veliko breme, katero je bilo še preveliko za „Schulverein“ in za dr. Reiserja. Rekurz na ministerstvo ni pomagal nič, čeravno se je dokazovalo, da nikakor ne gre občini, katera broji 300 slovenskih in samo 11 nemških prebivalcev, nalagati bremen za nemško šolo, in še celo za nemško dvorazrednico. Zoper odlobo ministerstva vložila se je pritožba na upravno sodišče na Dunaju in bo obravnavana tamkaj dne 27. novembra t. l.

— (Gosp. dr. Bela Štuhéč.) znani baritonist nastanil se je kot zdravnik v Puči.

— (Po državnozbornski volitvi na Goriškem) „Soca“ piše: Bilo je po sedmi uri zvečer znamenitega dne 10. novembra 1896. l. po rojstvu Gospodovem. V Gosposko ulico v Gorici je prikorakala v laških uniformah mestna godba, ognjegasci so nosili svetiljke, a za njimi se je vlekla sicer ne posebno velika množica znanega goriškega „moba“, ki ima skoro gotovo na vesti prezgodajo smrt kneza Eguna Hohenlohe; vmes so igrali glavno vlogo agitatorji in plačani mamelniki zlatega taleta. Godba je prenehala in po zraku zaorijo ne preštevilni klici: Vivva Marani! Vivva Gorizia italiana! — Bodi, ako koga to veseli! Ali čuj, kaj je to? Dà, zopet se glasé: Fora i scavi! Abasso i scavi! M—da scavi! — Abasso Gradišca! Abasso Cervignan! Tako se je slavila žalostna izvolitev dr. Maranija za naslednika onemu možu, ki je moral čuti na predvečer svoje smrti, kako žalostni so v Gorici sadovi one „avite colture“, katero je vedno slikal v najživejših krasnih barvah, a je prvi svetovalec krone dobil o njej na svoje oči in ušesa vse drugačno podobo, ko je prvič stopil na ozemlje goriškega mesta. Tako se je slavila zmaga borne večine 71 glasov, katere so nakupili po večini mej nezavednimi, bolje mej skvarjenimi Slovenci, katere je izvestna klika tekom let že povsem navadila na skrajno nemoralno korupcijo pri volitvah. Tako so vredno sklenili dan žalostnega spomina, ki je na sramoto vsem poštenim življem. Dr. Marani je bil torej izvoljen! Toda odkloniti bi moral izvolitev, ako hoče, da ga bodo spoštovali resni ljudje vsaj kot doslednega moža. Zakaj? Dr. Marani je izjavil, da z vso odločnostjo odklanja slovenske glasove! Ali taka izjava ni bila potrebna, kajti odkloniti je mogoče le kako ponujano reč; toda Slovenci niso nikdar ponujali dr. Maraniju svojih glasov, ni jih torej mogel — odkloniti. V žalostnem nasprotju s takim izjavljenjem dr. Maranija pa je delovanje njegove stranke, njenih agitatorjev! Z mirno vestjo trdimo, da dr. Marani je dobil neznanšo večino s 40—50 kupljenimi ali še z ostudnimi sredstvi pridobljenimi slovenskimi glasovi. Valjub vsem tem pravaram v Gorici

Dalje v prilogi.

in v Korminu, vključno velikanškemu prizadevanju vsega magistratnega osebja bi bil Marani propadel, da ga niso rešili kupljeni slovenski glasovi.

— (Gospod Matej Hubad.) Kako je vrli ta naš rojak cislal na dunajskem konservatoriju, kaže to, da so mu profesorji tega zavoda izročili poduk opernega zbora učencev in učenik znamenitega tega zavoda. Tak poduk je do sedaj imel vedno kak profesor. To je veliko priznanje strokovnjaške zmožnosti bivšega pevovodje „Glasbene Matice“ v Ljubljani.

* (Misteriozni zlati denarji.) Na Dunaju zaprli so nekoga moža, ki je izdajal redke zlate denarje. Pri njem so našli za 4800 gld. zlatega denarja. Izpovedal je, da mu je ime Karol Höler in je doma iz Hasslingshausena v Prusiji. Bil je zornar na neki nemški ladiji. Zalotil je dva tovariša, ki sta ravno šela veliko svoto zlatega denarja. Dala sta mu precej tega denarja, da bode molčal, kajti denar izvirala od neke poštna tatvine. Sodna preiskava bode dognala, če je govoril resnico.

* (Sleparski ženini.) Alojzij Spannagel je bil že štirikrat kaznovan, ker je več žensk oslepil za večje ali manjše zneske s tem, da je jim obral, da jih vzame. Ko je letos prišel iz ječe, je dobil na Dunaju službo agenta za usko tovarno. Toda to ga ni veselilo in zopet je začel misliti, kako bi kako žensko osleparil. Nazvanil je po listih, da se ženi in da ima lep vinograd in se piše Ivan Baumgartner. Dobil je dve ponudbi. Ponudila se mu je vdova Ana Timmlmsyer, kateri je znal tako dobro govoriti, da mu je dala raznih stvari v vrednosti 134 gld. 8 kr. Ko je imela biti poroka, pa ženini ni prišel. Namesto njega je dobila pismo, v katerem preti, da se umori, če ga ovadi in pove, da je ne more vzeti, ima neko drugo. Druga, ki se mu je ponudila, je Ana Wimmer. To je opeharil za 80 gl. Potem jej je pa rekel, da je ne more vzeti, ker je prostozidar. Pravila prostozidarstva so v tem oziru jako stroga.

* (Roparski umor.) Dne 12. t. m. našli so na Dunaju v njenem stanovanju umorjeno 70letno perico Marijo Stöger. Stara žena se je živela s pranjem in s tem, da je dajala postelje v najem. Pri njej je stanovalo nekaj deklet iz tovarn oziroma tiskarn. Ko pride nekega dne ob šestih pri njej stanujoča Ana Wimmer domu, je našla stanovanje zaprto. Šla je potem k nekemu sorodniku M. Stöger, ko je bival tudi v tej hiši. Ko pa ob pol devetih Stögerja ni bilo doma, se je ljudem jelo čudno zdeti. Odprli so nje stanovanje in našli so mrtvo v sobi. Okrog vrstu je imela jako trdno zadržan robec in kri jej je tekla iz nosa in ušes. Po rokah je bila opraskana. Dvoma ni nobenega, da jo je kdo po sili umoril. Najbrž se je zgodil ropni umor, če tudi žena ni ničesar imela, kar bi bilo moglo koga posebno mikati. Sumljiv umora je mlad človek, katerega so že jutraj videli v hiši.

* (Blazni v sodni dvorani.) Čuden prizor pripetil se je v sodni dvorani v Mestnem sodišču. V sodno dvorano je prišel velik človek s polno brado in jel kričati: Vi imate posle z vragom. Vi imenu sv. trojice in sv. hudiča sta aretovani. Ob enem je jel grozno brcati okrog sebe in tuliti. Predsednik, sodniki in perovodja so se sprva jako prestrašili. Sodni ječar in dva žandarja sta odpravila blazneca iz dvorane. Ko so ga peljali, je grozno tulil in ulegel se na tla, brcal in grizel. Jedva so ga zmagali. Kakor se je pozneje pokazalo, je bil blaznec upravitelj tramvajske postaje. Tudi ni neopravičeno mnenje, da je vse to storil v veliki pijanosti.

* (Iztiranje grofa Leva Tolstega.) Ruska vlada baje nabira gradivo za iztiranje grofa Tolstega iz Rusije. Vladi ni prav, da zagovarja popolno svobodo vere in v svojih spisih ostro obsoja vsako vladno nasilstvo. Posebno se vladi nepovoljen spis o preganjanju kristijanov v Rusiji, ki ga je priobčil v nekem angleškem listu, v katerem opisuje, kako se preganjajo v Rusiji nepriprane kristijanske sekte. V nekaterih spisih pa Tolstoj odgovarja ljudi, da ne bi služili pri vojaki in plačevali davkov, češ, s tem podpirajo vladna nasilstva.

* (Iz pasti ušel.) Londonsko sodišče je minoli teden razpravljalo o zanimivem slučaju. Polkovnika Davida Mac Kintaya je tožila njegova bivša strežajka na odškodnino 70.000 mark, ker jej je obljubil zakon, a svoje obljube ni hotel izpolniti. Polkovnik je srečno utekel nastavljeni mu pasti. Povedal je odkritosrčno, da se v službi navadil pijančevanja. Zdravniki so mu svetovali, naj vzame v hišo pametno ženo, da bi mu branila piti. Najel je bil tožiteljico, a ta ga je bila k pijančevanju le še napeljevala, tako da včasih kar po več tednov ni bil trezen. Strežajka ga je napeljevala, da bi jej v pijanosti obljubil zakon in — rekel je polkovnik — morda sem to tudi res storil, ali moral sem biti tako pijan, da bi bil tudi kakemu moškemu ali kaki opici to obljubil. Sodnika je zagovor prepričal in naročil je tožencu, naj pripelje priče, da je res tak pijanec, češ, ako to dokaže, odbije vloženo tožbo.

* (Dvakrat obešen.) V malem mestu Kirgagoč v Mali Aziji so nedavno obesili znanega roparja Izmajila Džemikala, katerega je narod imenoval črnega razbojnika. Ta ropar ima šele 34 let, a je že sam izvršil 26 umorov. Pri tem se pa ni nikdar posluževal kakega orožja. Ker je jako močan, je na-

sprotnika vselej kar zadavil. Nedavno je oropal državno blagajno v Akinoru. Poslali so za njim mnogo orožnikov, ki so ga ujeli in naposled obsodili na smrt. Postavili so vešala na trgu in prišlo je mnogo gledalcev. Ko so mu zamotali po mohamedanskem običaju glavo v neko zagrinjalo, je znal ropar stvar tako uravnati, da mu je krvnik vrgel vrv okrog glave prav čez odprta usta, ne pa okrog vratu. Prijel je z zobmi za vrv in tako visel, ne da bi ga vrv kaj davila. Misli je potem ubežati, ko se ljudje razidejo. Zdravnik, ki je imel ogledati, če je že mrtev, je opazil, da se roparju ni prav nič zgodilo. Roparja so potem v drugi obesili. Krvnik je bolj pazil, da mu je zadržal vrv okrog vratu.

Darila:

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so zadnji teden poslali: Podružnica za št. Kancijan in okolico 23 gld. 50 kr. letnine; gosp. Ant. Goršek, blagajnik podružnice v Žalci, 30 gld. čistega dobička v družbin prid prirejene veselice in kot blagajnik „kluba proti brezpotrebni rabi tujih besed, posebno nemških spačkov“ prvo zbirko 2 gld.; podružnica v Šiški po svojem gosp. tajniku Josip Tavčarju 135 gld. letnine za l. 1896; gosp. Leop. Tratnik, hiš. posest. in pasar v Ljubljani, 1 gld.; veleč. gosp. kapelan Fr. Bratkovič 100 gld. letnine za žensko in moško podružnico v št. Juriju ob juž. želez.; podružnica za Laški trg in okolico po svojem gosp. predsedniku Konradu Elsbacherju 24 gld. letnine in Mohorjani prisilne delavnice v Ljubljani 1 gld. 75 kr. — Za pobita okna Velikovške šole so darovali: Veleč. gosp. Marko Vales, kurat v Branici, 3 gld.; preč. gosp. Petre Bohinjec, župnik v Horjulu, 5 gld. in veleč. gosp. Fr. Seloven, kapelan v Zrečah 3 krone, 2 kroni g. trgovec Ig. Šmid, 1 krono pa tovariša. — Naj bi lepa vrsta danes imenovanih dobrotnikov nagnila slehernega zavednega Slovenca, da daruje skromen dar za družbine šole. — Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Za A. Praprotnikov spomenik so darovali: slavni občinski svet ljubljanski 50 gld.; g. cesarski svetnik Ivan Murnik, dež. odbornik i. dr., 10 gld.; g. dr. Ivan Tavčar, dež. odbornik i. dr., 10 gld.; g. dr. Martin Malenšek, mestni župnik, 5 gld.; g. F. Mally, obč. svetovalec i. dr., 5 gld.; g. g. Janez Rozman, mestni župnik, i. dr. 5 gld.; g. Dragotin Hribar, lastnik tiskarne v Celju, 5 gld.; g. Hugon Turk, trgovec, 5 gld.; g. g. Ivan Vrhovnik, mestni župnik, 2 gld.; g. dr. Janko Mavring, kapelan v št. Vidu na Dolenjskem, 2 gld.; g. Dragotin Žagar, obč. svetovalec i. dr., 2 gld.; g. V. Čamernek, kamnoseški mojster i. dr., 2 gld. 4 kr.; g. Vl. Hrasky, obč. svetovalec i. dr., 2 gld.; g. Oroslov Dolenc, obč. svetovalec i. dr., 2 gld.; g. dr. Danilo Majaron, dež. poslanec i. dr., 2 gld.; g. notar Ivan Gogola, obč. svetovalec, 2 gld.; g. notar Ivan Plantan 2 gld.; g. dr. Val. Krisper, obč. svetovalec, 2 gld.; g. Fr. Velkavrh, obč. svetovalec i. dr., 1 gld. 50 kr.; g. Evgen Lah, predsedstveni tajnik, 1 gld.; g. Josip Lenčič, vinski trgovec, 1 gld.; g. J. Škrjanc, obč. svetovalec i. dr., 1 gld.; g. Fr. Trček, obč. svetovalec i. dr., 1 gld.; g. J. Žitnik, obč. svetovalec i. dr., 1 gld.; g. dr. V. Gregorič, obč. svetovalec, 1 gld. — Vsem darovalcem se v imenu Slov. učit. društva najtopleje zahvalujeta: Andrej Žumer; Jakob Dimnik.

Uredništvu našega lista so poslali: Za družbo sv. Cirila in Metoda: Iz nabiralnika v gostilni „pri Mikužu“ v Ljubljani 13 kron. — Neimenovan rodoljub v Dolenji vasi pri Ribnici 10 kron, katere so darovale v veselje družbi, veselje se občasno slega, željave kmečke roke v korist prekornostne družbe. Skupaj 23 kron. Živeli rodoljubni darovalci in njih nasledniki!

Književnost.

— „Popotnik“ ima v št. 21. naslednjo vsebino: Sijajno gneteno stanje slov. ljudskošolskega učitelja; VIII. skupščina „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“; Spomenica oč. gospodom deželnim poslancem in šolskim oblastnikom; L. Lavtar. Načrt za računanje na jednorazredni ljudski šoli; Društveni vestnik; Dopisi in druge vesti; Natečaji.

Brzjavke.

Celje 14. novembra. Slovenski državni in deželni poslanci iz Štajerske bodo imeli koncem meseca novembra posvetovanje, pri katerem določijo pogoje za zopetni vstop slovenskih poslancev v dež. zbor.

Dunaj 14. novembra. Proračunski odsek je namesto dr. Russa volil načelnikom levičarja Beera.

Dunaj 14. novembra. Ogerski ministerski predsednik baron Banffy je dospel sem in imel danes več ur trajajoča posvetovanja z ministerskim predsednikom grofom Badenijem in ministrom grofom Goluchovskim.

Rim 14. novembra. Listi javljajo, da je že definitivno sklenjen mir mej Italijo in Abesinijo.

Odesa 14. novembra. Vsi pomorski častniki so dobili strog ukaz, da morajo meseca decembra vsak hip biti pripravljeni, zbrati se v Sebastopolu.

London 14. novembra. Listi dolže rusko vlado, da hoče sprožiti egiptsko vprašanje, da dobi na Balkanu proste roke.

Narodno-gospodarske stvari.

— Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani. (Dalje.) 7.) V Prevojah bi bil tečaj za občini Prevoje in Krtina in za vas Prevalje občine Spodnje Koseze. Pod 7) in 8) zaznamovani učni tečaji bi se vršili v dobi od 11. januarja do 7. februarja 1897, in sicer vsaki teden v vsakem tečajnem kraju po 3 dni. 9.) V Kamniku bi bil tečaj za občine Kamnik, Podgorje, Mekine in Zgornji Tuhinj, in sicer od 8. do 21. februarja 1897. 10.) V Moravčah bi se vršil tečaj za občine Moravče, Drtija, Velika vas in Peče v dobi od 22. februarja do 10. marca 1897, ker so se Spodnje Koseze deloma pridile Prevojam, deloma Lukovici, Brezovica pa Domžalam. 11.) V Dolskem bi bil tečaj za Dolsko in Dol od 11. do 28. marca 1897. 12.) V Cerkljah bi se vršil tečaj za občine Cerklje, Lahoviče in Zalog od 29. marca do 14. aprila 1897. 13.) V Tunjicah bi bil tečaj za občini Tunjica in Stranje od 15. do 28. aprila 1897. 14.) V Terzinu bi bil 2. tečaj te sezije od 29. aprila do 5. maja 1897. 15.) V Domžalah bi se vršil nov tečaj od 6. do 31. maja 1897 za vse omenjene občine, iz katerih bi se oglasili obiskovalci. Meseca junija, julija in deloma avgusta imel bi učitelj opraviti s poukom o pridelovanju slame za pletenje in v belanju slame. Septembra in deloma oktobra 1897 bi se učitelj pečal s poukom o setvi pšenice in odbiranju slame. Novi tečaji za pletenje slame bi se začeli s oktobrom 1897. Za premovanje izvrstne slame za pletenje bilo bi določiti mesec november 1897. C. kr. deželna vlada je zbornico obvestila, da so se predlogi zborničnega tajnika, ces. svetnika Ivana Murnika, glede uredbe tečajev za slamopletarski pouk v dobi od 19. oktobra t. l. do 5. maja in poveritev tega pouka Matiji Oberwalderju odobrili. Zajedno je c. kr. deželna vlada c. kr. okrajni glavarstvu v Kamniku in Kranju pozvala, da obvestita občine o tem in jim naročita, da jim je prebivalstvu razglasiti ustanovitev tečajev, da jim je potrebne prostore pripravljene imeti, kakor tudi za njih snajenje razsvetljavo in kurjavo skrbeti. Hkrati je c. kr. deželna vlada tudi kranjskemu deželnemu odboru naznanila otvoritev slamopletarskih tečajev in zborničnemu tajniku za njegov uspešen trud ob zadevnih obravnavah izrekla najtoplejšo zahvalo. o) C. kr. ministerstvo za notranje stvari je prosilo c. kr. trgovsko ministerstvo, da zasliši trgovske in obrtniške zbornice o neki ulogi profesorjev na c. kr. državni obrtni šoli v I. dunajskem občinskem okraju, Avgusta Hanischea in Henrika Schmida, glede državne podpore in pospeševanja po njih nameravane prijave seznamov vseh v kraljestvih in deželah, zastopanih v državnem zboru, obstoječih kamenolomov. Po predlogu imenovanih profesorjev naj bi se vprašalne pole, urejene v deželnih jezikih, potom okrajnih glavarstev dostavile občinam in tako posestnikom kamenolomov v natančno izpolnitev. Izpolnjene vprašalne pole bi bilo občinskim predstojništvom zbrati in c. kr. državnim obrtnim šolam, oziroma c. kr. strokovnim šolam za obdelovanje kamna, v katerih okolišu so dotične občine, poslati v pregled. Tako pregledano in zbrano, po občinah urejeno gradivo bi bilo dostaviti osrednjemu oblastvu, ki bi se moralo določiti za to in ki bi imelo preskrbeti drugokratni pregled in sestavo ter tisk kamenolomskih seznamov, ki bi jih bilo iz tega sestaviti. Predlagatelj sta tudi izjavila, da rada oskrbita končno uredbo dela, in upata, da bi na ta način nastal, kolikor moči popolen kamenolomski seznam bistveno pripomogel k največji razširjati znanja o tem, koliko in kakšnega kamena je dobiti v posameznih kamenolomih, in vsled tega k povzdigi kamenjske obrtnije in vseh z njo zvezanih pridobitnih strok ter da bo tako tudi za vse strokovne kroge koristen pripomoček. Zbornica je poizvedovala in se prepričala, da bi tak kamenolomski seznam vsekako dosegel nameravani smoter, da bi se lahko tudi za kranjsko sestavil, če bi se le od občin in posestnikov kamenolomov zahtevalo to, kar jim je storiti mogoče. Na vprašanja, kakor: mineralogično ime, geologiška tvorba kamena, morebitne tuje primesi, specifična teža, uporna moč proti pritisku, sprejeta voda v težnih odstotkih bi po mnenju zborničnem mogli odgovoriti le oni posestniki kamenolomov, ki imajo tehniške moči v službi. Ker bi se pa vrednost seznamova jako zmanjšala, če bi se ne odgovorilo na ta vprašanja, bilo bi skrbeti za to, da se drugim potom dobe podatki. Morebiti bi jih preskrbeli tehniški organi političnih deželnih oblastev. Vprašalne pole bi bilo s primeranim navodom potom c. kr. okrajnih glavarstev dostaviti občinam in po njih posestnikom kamenolomov. Izpolnjene vprašalne pole bi se potom občinskih predstojništev poslale okrajnim glavarstvom, ki bi jih, urejene po občinah, predložile političnemu deželnemu oblastvu v pregled. Kadar bi se zgodilo to in odgovorilo na zgoraj navedena vprašanja, bi političsko deželno oblastvo zbrano gradivo predložilo osrednjemu oblastvu, ki bi se imelo odločiti. (Dalje prih.)

Dejstvo je, da današnje dame vsakdanji rabi **Poudre-Eglantine** in **Savon-Eglantine** zahvalijo ono mično barvo kože in ono mrtno aristokratsko polt, ki so prave lepote znaki. Vedno čista, nikdar hrapava ali razpokana koža, obraz in roke vedno proste svetelja in marog, vse te prednosti se dosežejo, če se uporablja za svojo toaletto **Poudre-Eglantine** in **Savon-Eglantine**. Te higijenci toaletni predmeti nimajo v sebi nikakoršnih metalčnih snovi in so z jamčeno neškodljivi. Za varnost pred brezvrednostnimi ponaredbami naj se vedno pazi na zakonito zavarovano varstveno znamko: „Glava s čelado“.

Glavna zaloga za Avstro-Ogersko:
Lekarna pri sv. Duhu, E. Tomaja naslednik
A. Winger, Zagreb, Ilica št. 12.

(3125-4) **Zaloga za Ljubljano:**
Lekarna pri Mariji Pomagaj, M. Leustek
Resljeva cesta št. 1, poleg mesarskega mostu.

Mnogostranska poraba. Gotovo ni domačega zdravila, katero se dá tako mnogostransko porabiti, nego „Moll-ovo francosko žganje in sol“, ki je takisto bolesti utešujoče, ako se namaže z njim, kadar koga trga, zakaj to zdravilo upliva na mišice in živce krepilno in je zatorej dobro, da se priliva kopelim. Steklenica 90 kr. Po pošttem povzetju pošilja to zdravilo vsak dan lekar A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik, DUNAJ, Tuchlauben 9. V zalogah po deželi zahtevati je izrecno MOLL-ov prepart, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. 6 (1756-15)

Pomirljivo
sliz razkrajajoče in izvrstnega okusa so antikataralične pastile lekarja Piccolli-ja v Ljubljani (Dunajska cesta)
katere učinkujejo proti hripavosti in olajšujejo kašelj. — Cena skatljici 25 kr., 10 skatljic 2 gld. 4 (3202-2)

Štev. 18. **Deželno gledališče v Ljubljani.** Dr. pr. 742.
V nedeljo, dne 15. novembra 1896.

Tretjikrat:
Marija Stuart.
Tragedija v petih dejanjih. Spisal F. Schiller. Poslovenil France Cegnar. Režiser g. Rudolf Inemann.
Blagajnica se odpre ob 7. uri. Začetek točno ob 7/8. uri. Konec po 10. uri.
Cene prostorov so razvidne z gledaliških listov.
Prihodnja predstava bo v četrtek, dne 19. novembra 1896.

Umrli so v Ljubljani:
Dne 13. novembra: Rozalija Dernovšek, delavčeva hči, 2 meseca, Tržaška cesta št. 26, črevesni katar.

Meteorologično poročilo.

November	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm. v 24 urah
13.	9. zvečer	738.9	1.7	sr. svzh.	oblačno	
14.	7. jutraj	738.8	-1.5	sr. svzh.	skoro jas.	0.0
	2. popoi.	738.3	3.2	sl. vzvzh.	del. jasno	

Srednja večerajšnja temperatura 1.4°, za 2.7° pod normalom.

Dunajska borza
dne 14. novembra 1896.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 35	kr.
Skupni državni dolg v srebru	101	30
Avstrijska zlata renta	122	45
Avstrijska krona renta 4%	101	10
Ogerska zlata renta 4%	122	15
Ogerska krona renta 4%	99	35
Avstro-ogerske bančne delnice	938	—
Kreditne delnice	364	30
London vista	119	90
Nemški drž. bankovci za 100 mark	58	77 1/2
90 mark	11	76
90 frankov	9	53 1/2
Italijanski bankovci	44	50
C. kr. cekini	5	69

Dne 13. novembra 1896.		
4%, državne srečke iz l. 1854 po 250 gld.	144 gld.	— kr.
Državne srečke iz l. 1864 po 100 gld.	193	50
Dunava reg. srečke 5% po 100 gld.	129	75
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	—	—
Kreditne srečke po 100 gld.	199	—
Ljubljanske srečke	22	25
Rudolfove srečke po 10 gld.	22	—
Akoje anglo-avstr. banke po 200 gld.	153	—
Tramway-društ. velj. 170 gld. n. v.	458	—
Papirnat rubelj	1	27 1/2

PRI KATARU
sapnih organov, kašlj, nahu, hripavosti in vratnih boleznih zdravniki opozarjajo na
GLAVNO-SKLADIŠTE
MATTONIJEVE
GISSHÜBLER
KISELINE
ki se rabi uspešno sama ali z gorkim mlekom pomešana. (1698-4)
Iz milaraztopljivi, osvežujoči in pomirujoči učinek, posebno pospešuje razslizenje ter je v takih slučajih poznana kot jako dobro zdravilo.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda
veljavnega od 1. oktobra 1896.
Nastopno omenjeni prihajalni in odhajalni časi označeni so s srednjeevropskim časom. (1705-262)
Odhod iz Ljubljane (juž. kol.).
Proga iz Trbiža.
Ob 12. uri 5 min. po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Ischl, Gmunden, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, Linz, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 10 min. jutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 50 min. dopoludne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell na jezeru, Inmost, Bregence, Curih, Geneve, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linz, Budejovice, Pizenj, Marijino varo, Heb, Francovo varo, Karlovo varo, Prago, Lipzko, Dunaj via Amstetten.

Proga v Novo mesto in v Kočevje.
Ob 6. uri 15 min. jutraj mešani vlak. — Ob 12. uri 55 min. popoldne mešani vlak. — Ob 6. uri 30 min. zvečer mešani vlak.
Prihod v Ljubljano juž. kol.).
Proga iz Trbiža.

Ob 5. uri 52 min. jutraj osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Lipzkega, Prago, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Piznja, Budejovice, Solnograda, Linca, Steyra, Gmunden, Ischla, Aussee, Ljubna, Celovec, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 11. uri 25 min. dopoludne osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Piznja, Budejovice, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inmosta, Zella na jezeru, Lend-Gastein, Ljubna, Celovec, Linca, Pontabla. — Ob 4. uri 55 min. popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthal, Beljaka, Celovec, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 9. uri 4 min. zvečer osonni vlak z Dunaja via Amstetten, iz Ljubna, Beljaka, Celovec, Pontabla.

Proga iz Novega mesta in iz Kočevja.
Ob 8. uri 19 min. jutraj mešani vlak. — Ob 2. uri 32 min. popoldne mešani vlak. — Ob 8. uri 35 min. zvečer mešani vlak.

Odhod iz Ljubljane (drž. kol.) v Kamnik.
Ob 7. uri 23 min. jutraj, ob 2. uri 5 min. popoldne, ob 6. uri 50 min. zvečer, ob 10. uri 25 min. zvečer. (Poslednji vlak le v oktobru ob nedeljah in praznikih.)

Prihod v Ljubljano drž. kol.) iz Kamnika.
Ob 6. uri 56 min. jutraj, ob 11. uri 15 min. dopoludne, ob 6. uri 20 min. zvečer, ob 9. uri 56 min. zvečer. (Poslednji vlak le v oktobru ob nedeljah in praznikih.)

Plesalna izobraževalna šola.

Učenci se vzprejemajo vsak dan od 11. do 12. ure jutraj in od 1. do 2. ure popoldne
v mojem stanovanju, hotel „Lloyd“ soba št. 13.
Dame in gospodje, začetniki in bolj izurjeni, ki se hoté še udeležiti zaključenih učnih in vadbenih tečajev, se prosijo, da se kmalu zglašé.
Dalje oddaja se v mojih obširnih prostorih še več ur zaključenim družbam. Dijaki se poučujejo posebej. Otroci obojega spola v starosti od 7 do 10 let se poučujejo v posebnem oddelku. Več v mojih programih.
(3237-2) **Frid. Vilj. Lang**
profesor koreografije, plesalni umetnik in avt. učitelj vsoljne estetične plesalne umetnosti.

Za kašljujoče
dokazuje nad 1000 spričeval
izbornost (3147-4)
Kaiserjevih prsnih bonbonov
gotovo in hitro učinkujočih pri kašlju, hripavosti, kataru in zasizzenju. Največja specialiteta Avstrije, Nemčije in Švicarske. Zavojček 10 in 20 kr.
Zaloga v Ljubljani: Viljema Mayer-ja, lekarna, Marijin trg in Mr. Ph. M. Mardet-schlaeger-ja, lekarna, Prešernov trg.

Ogersko-hrvatsko delniško pomorsko
2222 parobrodno društvo v Reki. (32)

Preko Reke
najkrajša in najvarnejša, mej otoki se vijoča vožna črta (elegantni, z največjim komfortom opremljeni, električno bote na nedeljo ob razsvetljeni 1. uri in vsako sredo dopoludne v Kotor preko Zadra - Spljeta in Gruča. Vsak ponedeljek v Spljet-Metkovič. Vsak petek v Lošinj-Zadar-Spljet. Vsak četrtek poštini parniki v Zadar-Spljet in na otoke do Kotora. Vsako nedeljo ob 7. uri jutraj v Opatijo in Lošinj, povratek isti dan ob 8. uri 45 minut.
Vožni redi se nahajajo v Waldheim-ovem „Konduktoru“ števil. 593-604.

UBERALL VORRÄTHIG 17 MEDAILLEN
CHOCOLAT SUCHARD
NEUCHÂTEL (SUISE)
CACAO
MASSIGE PREISE
LEICHTLÖSLICHER CACAO
Odlikovan na svetovni razstavi (1892) v Čikagi s svetinjo. (48)

Poslano.
Sl. p. n. občinstvo dostojno obveščam, da sem dospel na ljubljansko trgovišče
na Fran Josipovem trgu
nasproti palači o. kr. finančnega ravnateljstva
poleg barake z izborno svojo
zalogo narejene obleke

za gospodo, dečke in otroke, iz najbolj slovite filijalke tvrdke **Filip Kossovitz na Dunaju**. Na izbiro je vsakovrstna narejena obleka za jesensko in zimsko sezono iz različnega suknenega blaga. — Na razpolago pa je veleposht. damam tudi **najnovejša moderna**

konfekcija za dame

vse izdelano iz trpežnega blaga, kar najfineje. Cene so čudovito nizke, o čemer se slav. občinstvo samo lahko najbolje prepriča.

Prodaja prične se v **ponedeljek dne 16. t. m.** in traja do **nedelje dne 22. t. m.**, dokler traja veliki semenj.

Veselošovanjem
filijala **Filip Kossovitz na Dunaju**
(3245) **K. Bematovič, poslovodja.**

I. najstarejša posredovalnica stanovanj in služeb
Ljubljana **G. FLUX** Breg št. 6

priporoča več priprostitih deklic za različna dela; starejšo kuharico za zunanje; čedno prodajalko; spretno boljše deklico (za gostilno) itd. itd. (3239)

Ročne harmonike

izdelujem bodisi na 3, 4 ali 5 vrst, natančno po naročilu. Tudi stare, pokvarjene popravljam po najnižji ceni.

F. Vodišek
Travnjske ulice 5.
(3250-1)

P. n.
Svoj bogato ilustrovani žurnal
nakičenih (2302-31)

ženskih klobukov
razpošiljam poštne prosto in zastonj.

Henrik Kenda v Ljubljani.

Pri kombiniranem poštne uradu v Krškem
se vzprejme zanesljiv

poštini odpravitelj
z večletno službeno prakso. — Prošnje naj se pošiljajo s priporočili v prepisu imenovanemu poštne uradu. (3235-2)

Sode
od 56 litrov do 250 litrov, nova posoda
300 700 stara
kakor tudi kletne velike sode od 30-50 hektolitrov ima na prodaj (3242-1)

Ivan Buggenig, sodarski mojster, Ljubljana
cesta na Rudolfovo železnico, v baraki.

Na prodaj
je v nekem večjem mestu na Kranjskem
velika hiša z gostilno

s prenočiščem, velikim gostilniškim vrtom, potem vrtom za zelenjavo in sadje, kegljiščem, ledenico, hlevi in hrami. Zaradi preselitve se prodaja vse to po zelo ugodni ceni. — Več se poizve v savodu za posredovanje pri prodajah zemljišč **A. Kališ-a v Ljubljani, Prešernov trg.** (3241-1)

Philipp Neustein's
verzuckerte
labführende Pillen

katere so že več let preskušene in po odličnih zdravnikih
kot lahko odvajalno, razstopljivo
sredstvo priporočane,

ne motijo prebavljanja, so popolnoma neškodljive. Ker so posladkorjene, jih otroci radi uživajo.

Škatljica, 15 kroglic ima oboje, velja 15 kr., zavoj z 8 skatljicami, torej s 120 kroglicami, velja le 1 gld. n. v. (3172-3)

Zahtevaj „Neustein-ove“ odvajalne kroglice. — Pristne so samo, ako imajo pridejano varstveno znamko „Sv. Leopolda“ v rdečem tisku. Naše registrirane skatljice, navodi in zaviti morajo imeti podpis „Philipp Neustein, Apotheker“.

Philipp Neustein-ova
lekarna pri „Sv. Leopoldu“, Dunaj, I., Plankengasse 6.
Zaloga v Ljubljani pri gg. lekarjih **G. Piccoli-ju** in **M. Mardetschlaeger-ju**.

Razglas.

Državno vojno ministerstvo namerava v priloženem seznamu I. navedene oblačilne in opravne predmete iz usnja, ki predstavljajo 1/4 avstrijski industriji pridržane kvote normalne potrebe za l. 1897., dobivati od malih obrtnikov.

Kot pravilo imajo veljati ponudnikom dotičnih dajatev sledeče določbe:

1.) Ponudbe za prevzete te dajatve smejo se vložiti le od mojstrov, ki stalno bivajo v Avstro-Ogerski in so z obrtnim listom obrtniške oblasti pooblašteni, da smejo dotično obrt samostojno izvrševati, in ki dotične predmete izdelujejo faktično v svoji lastni delavnici. Pod pogoji, navedenimi v točki 3. se udeležiti lahko tudi taki mali obrtniki, ki izdelovanje teh predmetov izvršujejo kot domačo industrijo.

2.) Vsak tak mali obrtnik se lahko udeleži te dajatve, kakor ga je volja bodisi samostojno, bodisi kot ud zaveze. V prvem slučaju ima sam vložiti ponudbo, sestavljeno po obrazcu A, ki je zadej razviden.

Mali obrtniki, ki se združijo v jedno zavezo, da dajatev preskrbijo, izberó naj si najprej pooblaščenca, od katerega je potem ponudba sestavljena po omenjenem obrazcu s seznamom po njem zastopanih malih obrtnikov vpsolati. Obrazec za seznam je pod B takisto priložen.

Ako je pooblaščenec istotako od zaveze čevlarskih mojstrov, kakor tudi od zadrage jermenarskih in drugih mojstrov določen kot zastopnik, mora istotako za čevlarske mojstre, kakor tudi za druge mojstre vložiti po jedno posebno ponudbo s seznamom.

Istotako ne smejo biti samostojni mojstri in taki mali obrtniki, ki dotični obrt izvršujejo kot domačo industrijo, izkazani v jednom in istem seznamu.

Ako so v jedni in isti zavezi mali obrtniki, ki stanujejo v raznih intendantnih okrajih, mora pooblaščenec v razne intendantske razdeljene narejenih ponudbah zaznamovati v dotičnem okraju stanujoče zavezne člane. Na druge člane zaveze se dotična intendantska ne bode ozirala.

3.) Oblastvena potrdila, katera je doprinesiti dobavnim ponudnikom o njih opravičenosti (točka 1.) na ponudbah (seznameh), so istotako razvidna iz obrazcev A in B.

Na ponudbe (sezname), v katerih ni tega potrdila, se ne bode oziralo.

4.) Mali obrtniki, ki pripadajo kaki zavezi kot članovi, ne smejo tudi hkratu posamezno oferirati. Istotako ne sme noben mali obrtnik pripadati dvema ali več zavezam.

5.) Ponudbe, prevedene s kolkom 50 kr., naj se vpošljejo najkasneje do 17. decembra 1896. l. ob 12. uri popoldne intendantu onega vojaško-teritorialnega področja, v katerem bivajo mali obrtniki (odnosno pooblaščenec zaveze).

Te intendantske so:

intendantska 1. voja v Krakovu,	intendantska 10. voja v Przemyslu,
" 2. " na Dunaju,	" 11. " " Lvovu,
" 3. " v Gradcu,	" 14. " " Inomestu,
" 8. " " Pragi,	" vojnega poveljništva v
" 9. " " Jožefovem,	Zadru.

Na ponudbe, ki prepozno prihajajo, ali če se pošljejo telegrafičnim putem, se ne bode oziralo.

6.) Uzorcev za poskušnjo ni treba pošiljati, niti ni treba jamščine (kavcije) polagati.

7.) Denarna vrednost dajavne partije za zalaganje se poganjajočih obrtnikov se ima ravnati po broju v razmerju k razpisani skupni dajavni količini.

Pri obutalu si državno vojno ministerstvo pridržuje v soglasju z besedilom obrazca ponudbe, določevati vrsto in velikostne razrede obutal, ki jih imajo oddajati pojedini mali obrtniki (zaveze), in sicer pri naročevanju samem.

Lahki čevlji se bodo le takim ponudnikom odkazali, kateri v ponudbi specijelno izjavljajo, da tudi te vrste obutalo vzprejmo v dajatev.

8.) Vrste, ki se imajo dajati, morajo biti izdelane od dotičnih malih obrtnikov, katerim se je dajatev naročila, v lastni delavnici.

Odetop (cesija) dajatev, ki se je komu naročila, drugim osebam, bodisi proti plačilu ali brezplačno, ni dovoljen in bi imel za posledico, da se dotične vrste popolnoma izključijo od prevzetja.

9.) Za orijentovanje o razmerah gledé cen naj služi pridejani seznam II., iz katerega so razvidne cene, ki so sedaj veljavne za dobavljalne družbe vojskine. Višje cene kot tu navedene se ne morejo nikomur dovoliti.

10.) Oddajalni kraji in oddajalni roki za naročene vrste naznačijo se takrat, ko se bode prisodila komu dajatev, to bode meseca januarja 1897. l. Načelno je oddajalno mesto ono monturno zalagališče, ki je najbližje prebivališču dotičnega zalagatelja.

Oddajalni roki padejo v čas od 1. maja do 31. julija 1897. leta.

Da se oddajanje kolikor možno olajša, ustanovile se bodo, ako bi kazalo, za male obrtnike iz krajev, ki so posebno oddaljeni od monturnega zalagališča, bliže ležeča prevzemališča.

11.) Vse vrste, ki se imajo oddajati, morajo tako gledé kakovosti materiala, kakor gledé oblike dimenzij, teže in konfekcije popolnoma odgovarjati eraričnim uzorcem, ki leže pri monturnih upravnih zavodih. Ti uzorci z opisom in črtežem in k obutalom tudi prikrojevalne patrone so vsakomur na vpogled pri monturnih zalagališčih št. 1 v Brnu, št. 3 v Gradcu in št. 4 v Kaiser-Ebersdorfu, oziroma se lahko od tam naroče proti plačilu.

Gledé trstenine (Rohrplattenstoff) za telečake in za nabojnjače iz teletine se opozarja specijelno na dotično opazko v seznamu I.

Čevlarski mojstri jednega kraja, ki se hočejo natančneje informirati o izgotavljanju vojaških obutal po uzorcih, lahko iz svoje srede jednega mojstra odpošljejo v bližnje monturno zalagališče, ki mu bode dalo dotične potrebne informacije.

12.) Dovoljeno je, posluževati se strojev. V vsakem slučaju pa morajo biti obutala vseskozi šivana. Za šivanje se smejo uporabljati samo stroji s prednjim šivom (Kettentisch), ne pa tudi taki z zadnjim šivom (Stepptisch).

13.) Gledé vizitacije oddanih obutal se opomni, da se najpreje notranja kakovost preiskuje na ta način, da razpara jeden odstotek (najmanj jeden par) vsake oddajalne partije častnik, ki jo bode prevzel.

Če se ni pri tej preiskavi kaj pomanjkljivega pokazalo, preiskovala se bode vsa partija, ne da bi se dalje paralo.

Če bi pa bilo kaj pomanjkljivega, kar se tiče notranje kakovosti, iz česar bi brezdvomno sledilo, da obutala ne odgovarjajo vsem propisom, potem se takoj vsa partija smatra za izmeček in se odkloni. Če bi pri prvi preiskavi bilo kakakega dvoma, da li odgovarjajo preiskovana obutala uzorcem, preiskovalo se bode dvojno, eventualno trojno odstotno število (najmanj pa dva do tri para čevljev).

Če ni nikakih pomislekov proti vzprejetju, se razparani komadi na erarične stroške zopet popravijo. Inače se ti komadi razparani, kakor so, vrnejo zalagatelju, kateremu potem ne pristojajo pravica do odškodnine.

Vojaška in jahalna oprava pregledovala se bode vsak komad posebe.

14.) One vrste, gledé katerih se je pri vizitaciji izkazalo, da niso narejene po uzorcih, ali katere so se doposlele stoprav potem, ko je potekel rok za oddajanje, se ne bodo vzprejemale.

15.) Če misli kak mali obrtnik (zaveza), da odklonitev kake vrste ni utemeljena, je upravičen, prositi za nepristransko komisijo. Dotična prošnja naj se vloži najkasneje v 14 dnevih od dneva odklonitve pri onem kornem poveljništvu, v katerega področju se nahaja monturno zalagališče (oddajalno mesto), ki je dotične vrste odklonilo.

Nepristranska komisija, ki jo ima sklicati omenjeno korno poveljništvo, obstoji iz jednega štabnega častnika vojske kot predsednika, iz dveh stotnikov (ritmojstrov) vojske, iz jednega uradnika vojne intendantske in iz treh zvedencev civilnega stanu, od katerih jednega določi zalagatelj, jednega monturno zalagališče (odnosno korna intendantska, v katere področju leži dotična prevzemna postaja) in jednega trgovsko sodišče vsled prošnje kornega poveljništva.

Če trgovinskemu sodišču ni možno, imenovati zvedenca, onda ima korno poveljništvo naprositi dotično trgovsko in obrtno zbornico, da deleguje zvedenca.

Sodba, katero izjavi večina vseh članov razsodišča gledé vzprejetja ali odklonitve vrst na temelju dajavnenih pogojev, se ima smatrati za končno odločitev, proti kateri ni nobene pritožbe ne administrativnim, ne pravnim putem.

Stroški nepristranske komisije zadenejo v slučaju, če je komisija spoznala, da ni moči nobenih njej predloženih vrst vzprejeti, zalagatelja, v protivnem slučaju, to se pravi, če se vse vrste vzprejmo, pa vojaški erar.

Če pa je bilo spoznano, da samo jeden del predloženih vrst ni za nobeno rabo, potem ima zalagatelj od skupnih stroškov nepristranske komisije trpeti samo tisto svoto, katera odgovarja oddajalni vrednosti dotičnih vrst, gledé kojih se je izreklo, da niso za vzprejetje.

Na Dunaju dne 22. oktobra 1896.

Seznam I.

o z a l a g a l n i h v r s t a h				o z a l a g a l n i h v r s t a h						
P o i m e n o v a n j e v r s t			š t e v i l o		P o i m e n o v a n j e v r s t			š t e v i l o		
Gotovi	čevlji	od 5. do 13. velikostne vrste	parov	55.379	Nabojnjače za peštvo 8 mm municiji, brez držala nabojev			9.013		
	lahki čevlji			9.396	Nabojnjače za konjico 8 mm municiji			1.201		
	nizki škornji			2.514	Tobolec za revolver z nosilnim jermenom			202		
	dragonski škornji			5.580	Sabljeni	pasovi	za konjico	1.358		
	huzarske čizme			1.279		ročni jermeni		1.126		
Jermenov za hlače				6.294	Vodeki s tobolci za pionirsko sabljo			530		
Telečakov	vz. 1888. brez nosil in brez tornisterske igle ¹⁾ z novovrstnimi (podaljšanimi) podponami		komadov	4.947	Tobolci sami za pionirsko sabljo			516		
	za tehnične čete, s pasno podpono			206	Oprtnice za bobnje okovane			69		
	za sanitetne čete			61	Predpasni jermenje za bobnje			64		
Nosilo za telečake				5.788	Podsedilce za sedle s trdnimi stranicami			725		
Tornistre za nabojje ¹⁾				5.208	Gorenje opasivnice			623		
Tornistre za	konjico	brez nabojnjačev	garnitura	682	Spodnje opasivnice	brez podpon s podpono	567			
	topništvo z jermeni za jedilne skledice			77	2.576					
Gotovi nabojnjači za konjico				638	Remeni okrog konjske glave			875		
Pasovi	brez zaponk vz. 1888		komadov	5.852	Kleistični remeni			783		
	z zaponkami			238	Žvalne			813		
Topolci za	sablina bodala k repetirkam		komadov	9.696	Kleistične	uzde	981			
	sablina bodala za Werndlovo puško peštva			162	Stremenski remeni			944		
	sabljo peštva			344	Spretnji	stranski srednji	pritezalni jermeni	3.535		
	pionirske sablje in navadna bodala			465				Zadoji	2.637	
	pionirske sablje za vozno četo ²⁾			192				Hlevnih podponcev brez pripevnic ³⁾ s pripevnicami		
Nosilne priponke za pasove				609	Oprsnega remenja			1.455		
Pasovi za konjico	s karabinsko zaponko ²⁾		komadov	1.361	Tobolcev za podkve s pripevnicami			1.533		
	brez karabinske zaponke ³⁾			311	Oprtnice za kuharsko orodje			546		
Jermenji za puške				6.467	Tobolcev za podkve s pripevnicami			487		
Jermenji za repetirko karabinko				1.035	vzorec 1888			1.665		
Plašeni jermeni za	peštvo z dvema zaponkami		komadov	1.653	za konjico			77		
	moštvo artilerije brez konja			148	Utokov za infanterijske lopate			1.638		
				231						

¹⁾ K tem telečakom potrebno trstenino (Rohrplattenstoff) dobivati imajo mali obrtniki po lastni ceni od najbližjega monturskega skladišča.

²⁾ Od teh je izgotoviti 5% po 1. in 95% po 2. velikostni meri.

³⁾ Od teh je izgotoviti polovico po 1., polovico pa po 2. velikostni meri.

Seznam II. o zalagalnih cenah.

Nazvanje vrste				Jednotna cena				Nazvanje vrste				Jednotna cena			
				v številkah		v pisemnih						v številkah		v pisemnih	
gld.		kr.		goldinar.		krajcarjev		gld.		kr.		goldinar.		krajcarjev	
1	5	19	pet	devetnajst		1	garnit.	nosilo za telečake		1	35	jeden	petintrideset		
1	6	08	pet	osem		1	tornistra za naboje			3	27	tri	sedemindvajset		
1	7	05	pet	pet		1	za konjico	brez nabojnjač		7	35	sedem	petintrideset		
1	8	01	pet	jeden		1	tovorni tornister	za topništvo z jermeni za jedilne skedlice		7	76	sedem	šestinsedemdeset		
1	9	88	štiri	oseminosemdeset		1	gotov nabojnjač za konjico			76	—	—	šestinsedemdeset		
1	10	91	štiri	jedenindevetdeset		1	pasov	brez zaponke vz. 1888		47	—	—	sedeminštrideset		
1	11	74	štiri	štiriinsedemdeset		1	z zaponko			51	—	—	jedeninpetdeset		
1	12	72	štiri	dvainsedemdeset		1	nožnice za	sablino bodalo k repetirki		21	—	—	jedenindvajset		
1	13	67	štiri	sedeminšestdeset		1	sablino bodalo za Werndlovo pehotno puško			23	—	—	triindvajset		
1	5	77	tri	sedeminšestdeset		1	infanterijske sablje			25	—	—	petindvajset		
1	6	71	tri	jedeninsedemdeset		1	pijonirske sablje in navadno bodalo			32	—	—	dvaintrideset		
1	7	71	tri	jedeninsedemdeset		1	pijonirske sablje za vozno četo			30	—	—	trideset		
1	8	66	tri	šestinsedemdeset		1	nosilnih priponek k pasu			05	—	—	pet		
1	9	61	tri	jedeninšestdeset		1	konjiških pasov	s karabinsko podponko brez karabinske podponke		71	—	—	jedeninsedemdeset		
1	10	60	tri	šestdeset		1	jermenov za puške			52	—	—	dvainpetdeset		
1	11	51	tri	jedeninpetdeset		1	jermenov za repetirsko karabinko			34	—	—	štiriintrideset		
1	12	48	tri	oseminštrideset		1	plašnih jermenov	peštvo z dvema zaponkami		67	—	—	sedeminšestdeset		
1	13	46	tri	šestinsedemdeset		1	za konjico			12	—	—	dvanaest		
1	5	93	šest	trindevetdeset		1	infanterijski nabojnjač za 8 mm municije držala			08	—	—	osem		
1	6	86	šest	šestinosedemdeset		1	konjiški nabojnjač za 8 mm municije			08	—	—	osem		
1	7	82	šest	dvainosemdeset		1	tobolec za revolver z nosilnim jermenom			25	jeden		petindvajset		
1	8	78	šest	oseminšestdeset		1	pasov ročnih jermenov za konjico			49	—	—	devetinštrideset		
1	9	51	šest	jedeninpetdeset		1	vodekov s tobolec za pijonirske sablje			58	jeden		oseminpetdeset		
1	10	50	šest	petdeset		1	tobolec za pijonirske sablje same			84	—	—	štiriinosemdeset		
1	11	42	šest	dvainštrideset		1	nosilnih jermenov za okovane bobne			33	—	—	triinštrideset		
1	12	38	šest	osemintrideset		1	prepasnih jermenov za bobne			77	—	—	sedeminšestdeset		
1	13	36	šest	šestintrideset		1	podsedlic za sedla s trdnimi stranicami			24	—	—	štiriindvajset		
1	5	91	osem	jedenindevetdeset		1	gorenjih opasivnic			02	jeden		dva		
1	6	84	osem	štiriinosemdeset		1	spodnjih opasivnic brez podpone			32	—	—	dvaintrideset		
1	7	80	osem	osemdeset		1	podpon za spodnje opasivnice			97	pet		sedemindevetdeset		
1	8	76	osem	šestinsedemdeset		1	jermenov okrog konjske glave			47	jeden		sedeminštrideset		
1	9	47	osem	sedeminštrideset		1	klestičnih jermenov			64	—	—	štiriinšestdeset		
1	10	46	osem	šestinsedemdeset		1	žvalnih uzd			91	—	—	jedenindevetdeset		
1	11	37	osem	sedemintrideset		1	klestičnih uzd			46	—	—	šestinsedemdeset		
1	12	34	osem	štiriintrideset		1	stremenskih jermenov			64	—	—	štiriinšestdeset		
1	13	32	osem	dvaintrideset		1	sprednjih			59	—	—	devetinpetdeset		
1	5	07	devet	sedem		1	zadnjih	stranskih jermenov		31	jeden		jedenintrideset		
1	6	01	devet	jeden		1	pritezalnih jermenov			23	—	—	triindvajset		
1	7	96	osem	šestindevetdeset		1	hlevnih povodcev s pripevnicami			30	—	—	trideset		
1	8	92	osem	dvaindevetdeset		1	brez pripevnic			37	—	—	sedemintrideset		
1	9	59	osem	devetinpetdeset		1	oprtega jermenja			48	jeden		oseminštrideset		
1	10	58	osem	oseminpetdeset		1	tobolec za podkve s pripevnicami			54	—	—	štiriinpetdeset		
1	11	49	osem	devetinštrideset		1	oprtalnice za kuhalno orodje vz. 1888			39	jeden		devetintrideset		
1	12	46	osem	šestinsedemdeset		1	za konjico			99	—	—	devetindevetdeset		
1	13	44	osem	štiriinštrideset		1	utokov za infanterijske lopate			10	—	—	d. set		
1	5	05	pet	pet		1				40	—	—	štirideset		
1	4	83	štiri	triinosemdeset		1				72	—	—	dvainsedemdeset		
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1									
1	4	87	štiri	sedemintrideset		1		</							

O b r a z e c A.

Intendanciji c. in kr. voja v

Ponudba.

Kolek 50. kr.

Jaz N. N., stanujoč v (mesto, ulica in hišna številka) na (kronovina), izjavljam s tem, da sem pripravljen, obuvala vsake vrste, številke in velikostnega razreda¹⁾ po cenah objavljenih v razglasu državnega vojnega ministerstva z dne 22. oktobra 1896., oddelek 13., št. 1791, v smislu določil tega razglasa, ki so mi v polnem obsegu znana in kojim se popolnoma podvržem, sam izgotavljati in na lastni račun dajati.

Takisto vzprejem pod istimi pogoji dajatev lahkih čevljev.²⁾

Seznam (sezname) onih malih obrtnikov, v katerih imenu vlagam to ponudbo, je (so) priložen(i).³⁾

V dné 1896.

Podpis

(kratno ime in priimek, razločeno napisan).

Oblastveno potrdilo.⁴⁾

Da je gospod N. N. v N., obrtno pravico uživajoč, samostojen čevljarški (jermenarski i. t. d.) mojster, se s tem potrjuje.

Da gospod J. J. čevljarški (jermenarski i. t. d.) obrt izvršuje kot domačo industrijo v stanovanju in pri tem ne uporablja obrtnih pomočnih delavcev (pomočnikov, pomagačev, učencev), temveč se poslužuje le sodelovanja svojcev, se s tem potrjuje.

Pečat
obrtne oblasti

N. N.
(Oblastveni podpis.)

Pečat
krajne oblasti

N. N.
(Oblastveni podpis.)

Da se čevljarški (jermenarski i. t. d.) obrt v bivališču ponudnika res po krajnem običaju izvršuje kot domača industrija, se s tem potrjuje.

Pečat
obrtne oblasti

N. N.
(Oblastveni podpis.)

¹⁾ Ponudniki vojaške in jahalne oprave imajo besede „obuvala vsakega razreda, številke in velikostne vrste“ izpustiti, in mesto njih navesti število in kakovost vrst, katere bi bili pripravljeni dajati.
²⁾ Ta stavek je vzprejeti v ponudbo le od takih malih obrtnikov, kateri bi hoteli eventualno tudi zalaganje lahkih čevljev vzprejeti.
³⁾ Ta tretji stavek naj vzprejmo samo oni mali obrtniki v ponudbo, kateri se zedinijo v svrhu zalaganja v zavezo.
⁴⁾ Samo ponudbe posameznih ponudnikov morajo biti previdene s tem potrdilom. Pri zavezah je doprinesiti potrdilo po formularju B na seznamu zaveznih članov. Na levi strani razvidni obrazec potrdila je veljaven za samostojne mojstre, oni na desni strani za one ponudnike, ki dotični obrt izvršujejo kot domačo industrijo. V ostalem se zaradi pravilne oblike ponudbe opozarja na točko 2. razglasa.

O b r a z e c B.

Seznam

malih obrtnikov čevljarke (sedlarske, jermenarske i. t. d.) stroke iz kraja¹⁾, ki so pooblastili gospoda (ime, značaj in bivališče),
ložiti ponudbo v njih imenu na dajatev razpisano od državnega vojnega ministerstva z razglasom odd. 13, št. 1791, z dne 22. oktobra 1896, da vzprejme
etično naročilo, da preskrbi oddajanje naročenih vrst in da dvigne zasluženi znesek.

M a l i h o b r t n i k o v			
krstno ime in priimek	stanovanje		lastnoročni podpis
	ulice	hišna številka	
		i. t. d. i. t. d.	

N dne 1896.

N. N.²⁾
kot pooblaščenec.

O b l a s t v e n o p o t r d i l o .³⁾

Da so gori označene⁴⁾ osebe obrtno pravico uživajoči samostojni
čevljarji (sedlarski, jermenarski i. t. d.) mojstri, se s tem potrjuje.

Da zgoraj navedeni⁴⁾ ponudniki čevljarji (jermenarski i. t. d.) obrt
izvršujejo kot domačo industrijo v stanovanju in pri tem ne uporabljajo obrtnih pomočnikov
delavcev (pomočnikov, pomagačev, učencev), temveč se poslužuje le sodelovanja svojcev,
se s tem potrjuje.

Pečat
obrtne oblasti

N. N.
(Oblastveni podpis.)

Pečat
krajne oblasti

N. N.
(Oblastveni podpis.)

Da se čevljarji (jermenarski i. t. d.) obrt v bivališču gori navedenih ponudnikov
res po krajnem običaju izvršuje kot domača industrija, se s tem potrjuje.

Pečat
obrtne oblasti

N. N.
(Oblastveni podpis.)

¹⁾ Če obsega zadruga male obrtnike iz več krajev, potem je sestaviti za male obrtnike vsakega kraja poseben seznam.

²⁾ Če je pooblaščenec sam mali obrtnik in če želi tudi on, da se mu naroči dajatev, naj se tudi njega ime vzprejme v seznam, in sicer na prvem mestu.

³⁾ Na levi strani razvidni obrazec potrdila je veljaven za samostojne mojstre, oni na desni strani za tiste ponudnike, ki izvršujejo obrt kot domačo industrijo.

⁴⁾ Tukaj je navesti število v seznamu se nahajajočih ponudnikov.

V ostalem se zaradi pravilne oblike seznama opozarja na točko 2. razglosa.

Jubilejske ustanove.

Podpisana zbornica razpisuje za l. 1896 osem cesar Frančišek
Jožefovih ustanov po 25 gld. za onemoglo obrtnike vojvo-
dine Kranjske.

Prošnje naj se pošljejo zbornici do 23. novembra t. l. in priloži
naj se jim od župnijskega in občinskega urada potrjeno dokazilo, da je pro-
sitelj kak obrt samostojno izvrševal, da zdaj zaradi onemoglosti ne more več
delati in da je ubog.

V Ljubljani, dne 3. novembra 1896.

(3194—3)

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko.

Št. 83.923.

Ustanove.

(3209—3)

Dne 2. decembra letos oddale se bodo pri magistratu mestne
cesar Fran Jožepove jubilejne ustanove, namenjene mestnim
revezem, ki ne dobivajo redne podpore iz ubožnega zaklada.

Prošnje za podelitev teh ustanov, katerih je dvanaest, in sicer dve
po 25 gld., deset pa po 20 gld., vložiti je do 25. t. m. pri magi-
stratnem vložnem zapisniku.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane

dne 2. novembra 1896.

Samo sveže in ukusne izdelke.

Jakob Zalaznik

Stari trg št. 21

priporoča čast. p. n. občinstvu svojo veliko zalogo vedno svežih

slaščičarskih izdelkov

za sv. Miklavža in Božič

kakor tudi

(3248—1)

krasna darila za godove, najnovejši bisquit
za čaj, vino i. t. d., najraznovrstnejše in naj-
finerše blago.

Pismena naročila se hitro izvršujejo.

Nizke cene.

Točna postrežba.

Točna postrežba.

F. Cassermann

krojač za civilne obleke in raznovrstne uradniške uniforme in
poverjeni zalagatelj c. kr. unif. blagajnice drž. železnic uradnikov
v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 4

se priporoča slav. občinstvu za izdelovanje civilnih oblek po najnovejši f. coni
in najpovoljnejših cenah. Angleško, francosko in tuzemsko robo ima na skladišču.

Nepremočljive haveloke

izdeluje po najnižji brezkonkurenčni ceni. — Gospodom uradnikom
se priporoča za izdelavanje vsakovrstnih uniform ter preskrbuje vse zraven
spadajoče predmete, kakor sablje, meče, klobuke za parado itd. (2191—33)

Ljubljana sv. Petra cesta 8

pri Ign. Žargiju

reelna razprodaja

prav ugodna prilika za nakupovanje raznega blaga: klobukov, modercev, srajc,
kravat, ovratnikov itd. in blaga za krojače in šivilje. (3249—2)

Razprodaja se prične v ponedeljek dne 16. t. m.

Naj nikdo ne zamudi te ugodne prilike za nakupovanje dobrega, trpežnega blaga.

Pri Ign. Žargiju

v Ljubljani sv. Petra cesta šte. 8.

Usojam se opozoriti slav. domače in tuje občinstvo, da sem s 7. listo-
padom odprl

gostilno pri „Črnem orlu“

(preje Drabek) na Vrhniki.

P. n. goste zagotavljam, da jih bodem vedno skušal postreči z okusnimi
jedili po najnižji ceni in dobrih vlačim.

Dalje bodem točil vrhunsko pivo, ob četrtkih in nedeljah pa tudi
dobroznano Fröhlichovo „Salvator pivo“.

Natejaje se obilnega obiska, bilježim se
s spoštovanjem

Jos. Verbič
gostilničar.

Mala oznanila.

Pod Trnovo št. 2.

Veliko zalogo

Klobukov

priloga

J. Soklič.

(1726)

Pod Trnovo št. 2.

Z najraznovrstnejšimi, **štirikrat na dan svežimi**, ukusnimi, zdravimi in slastnimi, v

slaščičarski in pekovski obrt

spadajočimi izdelki postreže točno tvrdka

Jakob Zalaznik

Stari trg št. 21. (1734)

Tu je dobiti vsak dan domačo potvico, vseh vrst kruh na vago, ržen kruh in prepečenec (Vanille-Zwieback).

A. KUNST

Ljubljana, Židovske ulice št. 4.

Velika zaloga obuv (1742)

lastnega izdelka za dame, gospode in otroke je vedno na izbero.

Vsakošna naročila izvršujejo se točno in po nizki ceni. Vse mere so shranjene in znamenite. Pri zunanjih naročilih blagovoli naj se vzorec vposlati.

Kavarna I. Lekan

(„Pri Virantu“)

na Sv. Jakoba trgu.

Podpisane se priporočam sl. občinstvu za obilen obisk moje kavarne ter zagotavljam dobre pijače ter točno postrežbo.

Z veselo spoštovanjem

Ivan Lekan,

kavarnar.

(1727)

Glavna zaloga prvih tovarn najfinejših klobukov in čepic.

Najnižje cene.

Prekupovalcem tovarniške cene.

Geniki se pošilja, o brezplačno.

J. S. BENEDIKT

Stari trg št. 16. Ljubljana Stari trg št. 16.

Prej **Albert Robida** Prej

M. Učak M. Učak

v Ljubljani, Rožne ulice št. 5

izvršuje po najnižjih cenah

sobna slikarska dela

v vsakem slogu in ima tudi na blagovoljni ogled veliko zbirko najnovejših vzorcev. — Dela na deželi se vzprejemajo ob vsakem času. — Naročajo se dela lahko tudi pismenim potom. (1743)

Prej **Alojzij Erjavec** Prej

J. Zor J. Zor

(1728) čevljarški mojster

v Ljubljani, Čevljarške ulice št. 3

priporočam se predst. duhovščini in slav. občinstvu za obilno naročevanje raznovrstnih obuv, katera izvršuje cenó, pošteno in iz zanesljivo trpežnega usnja od najfinejše do najprostejše oblike. Mere se shranjujejo. Vnanjim naročilom naj se blagovoljno pridene vzorec.

Sobni slikar Josip Erbežnik **Sobni slikar**

Poljanska cesta 17 Moste 33

izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela, kolikor mogoče po najnižjih cenah.

(3656) Za ukusno in trpežno delo se jamči.

Naročila pismenim potom: Moste št. 33.

Brata Eberl

Ljubljana, Franciškanke ulice 4.

Plesarska mojstra c. kr. državne in c. kr. priv. južno železnice.

Slikarja napisov, stavbinska in pohistvena pleskarja.

Tovarna za oljnate barve, lak in pokost. (1744)

Zaloga originalnega karbolinca. Maščoba za konjska kopita in usnje.

Fr. Kaiser

puškar v Ljubljani,

Selenburgove ulice št. 6 1729

priporočam svojo veliko zalogo orožja za lov in osebno varnost, streljiva in potrebštin za lovce. Specialitete v ekspresnih puškah in pištolah, ki jih sam izdelujem. Popravki se izvršujejo v moji delavnici.

Tapetniška kupčija OBREZA v Ljubljani, Selenburgove ulice 1.

10 gld. samo stane pri meni fin modro na perestih (Feder-matratze) iz najboljšega blaga solidno narejen. Ne zamenjajte mojih kot najboljši znanih modrocev z onimi, kot jih tukajšnji mizarji nepopolnoma izvršene ponujajo. Zimnice od 17—30 gld.; divani, otomani, garniture in vsa tapetniška dela po najnižji ceni. (1737)

Največja zaloga elegantnih in močnih otročjih vozičkov od 6 gld. naprej do 25 gld.

Mehanik

(1745) **Ivan Škerl**

Opekarska cesta št. 16 v Ljubljani

izdeluje in popravlja šivalne stroje in velocipede ter se priporočam p. n. občinstvu za izvrševanje v njegovo stroko spadajočih del in popravkov po najnižjih cenah. Vnauja naročila se točno izvršujejo.

IVAN URAN

Ljubljana, Gradisce št. 8, Igriske ulice št. 3

priporočam p. n. občinstvu svojo veliko zalogo vsakovrstnih pečij in glinastih snovij kakor tudi štedilnikov

in vseh v to stroko spadajočih del po nizkih cenah. (1730)

Ivan Jax (1728)

Ljubljana, Dunajska cesta št. 13.

Tovarniška zaloga šivalnih strojev in velocipedov.

Geniki zastoj in franko.

HENRIK KENDA

v Ljubljani.

Najbogatejša zaloga za šivilje.

(1746)

Ivanka Toni

(1731) v Vodmatu št. 3

priporočam p. n. občinstvu, zlasti gg. posestnikom konj in vozov, svojo

kovaško obrt

izdeluje vsa v to stroko spadajoča dela, posebno priporočam gg. hišnim posestnikom

vezi za stavbe

ter jamči za dobro delo in točno potrežbo.

Anton Presker

Sv. Petra cesta št. 16 Ljubljana Sv. Petra cesta št. 16

priporočam svojo veliko zalogo

gotovih oblek za gospode in dečke, jopic in plaščev za gospe, nepremočljivih havelokov itd.

Obleke po meri se po najnovejših vzorcih in po najnižjih cenah solidno in najhitreje izgotvljajo. (1739)

ANTON KOŠIR

v Ljubljani, v Kolodvorskih ulicah št. 39, poleg juž. kolodvora

priporočam svojo zalogo izvršnih jermenov za stroje in jermenov za šivanje po nizkih cenah.

Kovčki „en gross“ gg. trgovcem po najnižjih tovarniških cenah. (1747)

G. Tönnies

v Ljubljani.

Tovarna za stroje, železo in kovinilnica.

Izdeluje kot posebnost: vse vrste strojev za lesoreznice in žago. (1732)

Prevažamo celo naprave in oskrbuje parostroje in kotle po najboljši sestavi, slučajno turbine in vodna kolesa.

Telegram! Veliko zalogo suknjenih ostankov

(1740) prodam pod ceno.

Hugo Ihl, Pred škofijo šte. 2.

Ign. Fasching-a vdove

ključavničarstvo 1748

Poljanski nasip št. 8 (Reichova hiša)

priporočam svojo bogato zalogo

štedilnih ognjišč

najprostejših, kakor tudi najfinjših, z žolto medjo ali mesingom montiranih za obklade s pečnicami ali kahlami. Popraviljanja hitro in po ceni. Vnauja naročila se hitro izvršijo.

Ustanovljeno leta 1847.

Tovarna pohištva J. J. NAGLAS

Ljubljana, Turjaški trg št. 7 in Gospodske ulice (Knežji dvorec).

(1733)

Fran Detter

Ljubljana, Stari trg šte. 1.

Prva in najstarejša zaloga šivalnih strojev.

Tu se tudi dobivajo vsakovrstni kmetijski stroji. Posebno pa priporočam svoje izvršne slamo-reznice in mlatilnice, katera se dobivajo vzlic njih izbornosti cenó. (1741)

Geniki zastoj in poštnino prosto.

Svoji k svojim!

Kavarna

J. Kramar

Ljubljana (1749)

Dunajska cesta št. 5.

Trgovski pomočnik

zamore takoj, eventuelno tudi nekoliko pozneje nastopiti službo. — Ponudbe blagovolijo naj se pošiljati pod „V. Z.“ na upravništvo „Slovenskega Naroda“.

(3234—2)

Naznanilo.

Usojam si naznanjati slavnemu občinstvu, da sem svojo prodajalnico premestil nasproti sedajni v

Zupančičevo hišo Šelenburgove ulice 6
poleg nove pošte.

Zahvaljujem se za sedanje zaupanje in priporočam tudi zanaprej za mnogobrojna naročila.

Splošno

Josip Petauer, krojač
Šelenburgove ulice št. 6.

(3243—1)

Svetovnoznana kot najstarejša in največja
tovarna za rolete in žaluzije
premične zastore in varnostne stene

Maxa Vetterlein-a
v Hrotovi na Češkem.

Največja izber platnenih in lesenih rolet, žaluzij in zastorov v različni okusni izdelavi.

Najnižje cene zagotovljene.

Opozorjamo p. n. hišne posestnike na svoje, za celo stavbo posebno nizke skupne proračune, kateri se ne morejo doseči ne pri stavbinskih mojstrih, niti pri drugih tukajšnjih ali potujočih agentih družih tovarn. Ilustrovani ceniki in proračuni, kakor vsa druga pojasnila brezplačno pri zastopništvu

(3183—5)

Florijanske ulice št. 24 v Ljubljani.

Pri sedanjih naročilih za spomlad dovoljujemo vključno nizkim cenam še 10—15%.

Vozni listki v Sev. Ameriko

(3077—6)

pri

nizozemsko-ameriški
parobrodni družbi.

I Kolowratring 9
IV Weyringergasse 7

DUNAJ.

Vsak dan odprava z Dunaja.

Pojasnila zastopj.

100

do 300 goldinarjev na mesec

lahko zaslužijo osebe vsacega stanu v vseh krajih gotovo in pošteno brez kapitala in rizike s prodajo zakonito dovoljenih državnih papirjev in srečk. — Ponudbe pod „Leichter Verdienst“ Rudolfa Mosse na Dunaju. (3236—1)

Veliki krah!

New-Jork in London nista priznala niti evropski celini ter je bila velika tovarna srebrnine prisiljena, oddati svojo zalogo zgolj proti majhnemu plačilu delavnih moči. Pooblaščen sem izvršiti ta nalog. Pošiljam torej vsakomur sledeče predmete le proti temu, da se mi povrne gld. 6-60, in sicer:

- 6 komadov najfinjših namiznih nožev s pristno angleško klinjo;
- 6 komadov amer. patent-srebrnih vilic iz jednega komada;
- 6 komadov amer. patent-srebrnih jedilnih žlic;
- 12 komadov amer. patent-srebrnih kavčnih žlic;
- 1 komad amer. patent-srebrna zajemalnica za juho;
- 1 komad amer. patent-srebrna zajemalnica za mleko;
- 2 komada amer. patent-srebrnih kupic za jajca;
- 6 komadov angleških Viktorija-časič za podklado;
- 2 komada efektnih namiznih svečnikov;
- 1 komad cedilnik za čaj;
- 1 komad najfinjša sipalnica za sladkor.

44 komadov vkupe samo gld. 6-60.

Vseh teh 44 predmetov je poprej stalo gld. 40 — ter je je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni gld. 6-60. Američansko patent-srebro je ven in ven bela kovina, ki obdrži bojo srebra 25 let, za kar se garantuje. V najboljši dokaz, da da le-ta inserat ne temelji na

nikakšni slepariji

zavežujem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo blago povšeč, povrniti brez zadržka znesek in naj nikakor ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno garnituro, ki je posebno prikladna kot

prekrasno božično in novoletno darilo
in kot darilo za svatbe in druge prilike, kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se jedino le v

A. HIRSCHBERG-a

glavni agenturi zedinjenih ameriških tovarn patent-srebra na Dunaju, II., Rembrandtstr. 19 v. — Telefon št. 7114.

Pošilja se v provincijo proti povzetju ali če se znesek naprej vpošlje.

Čistilni prašek za njo 10 kr.

Pristno le z zraven natisnjeno varstveno znamko (zdrava kovina).

Izveček iz pohvalnih pisem:

Pilis, dne 24. avgusta 1896 (peštanski komitat).
Vaše blagorode! Z garnituro sem jako zadovoljen. Prosim, pošljite tri take garniture mojej svakinji, grofinji Nyary roj. pl. Somogyi v Szunto. Baron Julij Nyary.

Acú Weseli pri Solni, na Moravskem.
Z doposlano pošiljavo sem bila popolnoma zadovoljna in prosim doposlati mi še jedno tako.
Franciška Wolmann.

(3169—3)

V salonu hotela „pri Maliču“
(„Stadt Wien“)

od ponedeljka 16. do nedelje 22. novembra (vključno)

razkazavanje

Živečih fotografij

v življenjski velikosti.

(3246—1)

Edisonov idejal

predstavljan po Kinetografu.

Predstave: ob delavnikih ob 5., 6., 7. in 8. uri; ob nedeljah ob 3., 4., 5., 6., 7. in 8. uri zvečer.

I. prostor 50 kr., II. prostor 30 kr.

Važno za usnjarje!

V prijaznem trgu na spodnjem Štajerskem, tik železnice, v bližini jako obširnega obrtnega podjetja in rudnika, oddado se z jako ugodnimi pogoji na pet oziroma deset let v najem

poslopja

kjer se je izvrševala že od nekdanj

usnjarska obrt.

Poslopja obsejajo: Prostorno hišo za stanovanje s prodajalnico za usnje; dve prostorni delalnici, oskrbljeni z vsemi modernimi pripravami za to obrt, med temi veliki sod za izdelovanje svetlega usnja (Walchfuss zur Blanklederzeugung) ter posebno poslopje s stopami in strojem za drobljenje skorij — vse ležeče ob močnej tekočej vodi.

Kje? izve se pri upravništvu „Slovenskega Naroda“.

(3215—2)

Ljudevit Borovnik

(1832)

(43)

puškar v Borovljah (Ferlach) na Koroškem se priporoča v izdelovanje vsake vrste pušek za lovec in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vzprejema vsakovrstna popravila in jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskuševalnici in od mene preskušene. — Ilustrovani ceniki zastopj.

Hočete li dobiti lepo polt?

Rabite le jedino v svoji vrsti patentirani, popolnoma neškodljivi

„KLERON“

avstrijski patent št. 46/3119.

(3120—5)

Naredi blesteče belo, baržunasto mehko in mladeniško svežo polt, odpravi pege in

mozolje, osepnične luknjice in vse kožne nečistobe po kateremkoli ličilu.

Cena steklenici z navodilom za rabo 60 kr. a. v.

Dobiva se po vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah, kakor tudi naravnost za 25 kr. več, ako se vpošlje naprej znesek.

Izdelovanje patentovanega „Klerona“ pri

Josipini Šip v Táboru, Palackyjeva ulica.

Ponaredbe se zakonitim potom preganjajo.

Priporočamo svoje

kokse

kot dima in saj prosto, brez duha gorivo za ognjišča in sobne peči, kakor tudi za vse obrtne kurjave, posebno za ključarje, kovače, slaščičarje, kavarnarje, pralnice in likalnice, krojače, klobučarje, za izsuševanje sten i. t. d. i. t. d.

Iz tovarne do 50 kg po 2 kr. za kg,
" " 50 " 95 kr.
" " 100 " gld. 1.80.

Večje množine se razpošiljajo po dogovoru v vnanje kraje v vrečah ali v celih vagonih.

Pri pošiljanju na dom se račun za voz gld. 1.50.

Z velespoštovanjem

Plinova tovarna v Ljubljani.

(2883—10)

Ljubljansko delniško društvo za plinovo razsvetljavo.

Auer-jeva luč.

se je, kakor znano, v poslednjih letih v največ mestih tako zelo razširila, da je navadno prerezano gorilo popolnoma odstranjeno. To razširjenje zahvaljuje v prvi vrsti svoji intenzivni svetilni moči in potem tudi izdatno manjši porabi plina. Navzlic temu prednostima se mnogi naših čestitih konsumentov niso mogli prav sprijazniti z uporabo Auer-jeve luči. Uzrok temu je poglavitno v težavnem ravnanju z njo; na mnogih krajih se cilindri, senčila itd., niso prav nič ali le nezadostno snažila in sicer samo zaradi bojazni, da bi se ne pokvaril dragi žarilnik. Da je vsled tega svetilna moč mnogo manjša, je jasno. Da torej svojim častitim konsumentom naredimo uporabo Auer-jeve luči kolikor mogoče prijetno in da jej tudi tukaj pridobimo večje razširjenje, smo sklenili, da oskrbujemo snaženje Auer-jevih goril na svoje stroške. V to svrhu bode od 1. novembra naprej jeden naših ljudi pri vsakem konsumentu Auer-jeve luči blizu vsak teden temeljito osnažil vsa Auer-jeva gorila. Isti bode tudi zamenjaval slabe cilindre, gorila, senčila itd., da ne bode potreba po te nadomestilne dele še le pošiljati v tovarno. Taka nadomestilna dela prosimo plačati snažilcu svetilk, ki ima nalog, imeti seboj od nas potrjen tarif, v katerem so zaznamovane cene posamičnih nadomestilnih del, ter ga pokazati, ako se zabteva.

S to novostjo menimo ustreči večkrat izraženi želji svojih častitih konsumentov ter smo preverjeni, da s tem in z drugimi primernimi napravami inboljšavami izdatno razširimo uporabo plinove luči v našem mestu.

Vodstvo.

(3161—4)

Izprašan, oženjen
kurjač
vzprejme se takoj v tovarni za
mleto šoto v Lavrici. (3232-3)

Moderci

izvrstne fačone, najboljši izdelek
(2220-32) **najceneje** pri
Alojziju Persché
Pred Škofijo 22, poleg mestne hiše.

Pod strogo jamščino
z mnogimi spričevali in pohvalnimi pismi potrjene kot
najboljše
kmetijske stroje
slamorenalce, mlatilnice itd., kakor tudi najboljše
šivalne stroje
za rodbine, krojače, šivilje itd., nedosegljive v tr-
pežnosti in delavni zmožnosti in nizki ceni se naročuje jedino:
Florijanske ulice št. 24 v Ljubljani.
Za solidno, točno postrežbo in dobrot strojev se po-
polnoma jamči. (3182-5)

Nagrobne vence

v največji izberi in
po najnižjih cenah
trakove k vencem
z ali brez napisov
v vseh barvah
(2911-20) priporoča

Karol Recknagel.

Vsako soboto in nedeljo sveže izvrstne jetrne klobase

domačega izdelka se dobé
v gostilni „pri Virantu“
kakor tudi izvrstna, zajamčeno pristna vina, Kosler-
jevo marčno pivo in izvrstna jedila. — Snažne
sobe za tuje priporoča po nižji ceni
z vel. spoštovanjem
(3171-3) **Avg. Weixl.**

Izdelovanje perila

Na debelo! za gospode, gospé in otroke. Na drobno!

Prezema se opreme za neveste.
(2158-34) Ustanovljeno leta 1870.
Cena in blago brez konkurence!

Prezema se opreme za novorojenke.
Ceniki v nemškem, slovenskem in italijanskem jeziku
se na zahtevanje pošiljajo prosto pošiljajo.

Srajce za gospode
bel šifon, gladka prsa, brez
savratnice, brez manšet,
37 vrst.
1 komad po gld. 1.10 do 3.75
6 komad. „ „ 6.35 „ 18.75

Srajce za dečke
v 4 vrstah, kakor ngoraj
1 komad po gld. 1.10 do 1.40
6 komad. „ „ 6.75 „ 7.75

Spodnje blazne (gase)
na gospode 6 kakovostij
1 kom. po gld. — 55 do 1.40
6 kom. „ „ 4.50 „ 7.50

18 ovratnikov
gld. 1.80 do gld. 3.50.
18 parov manšet
od gld. 2.50 do 4.50.
18 komadov
predsrajčnikov
od gld. 2.50 do 5.75

Za brezhiben kraj in najsolidnejšo postrežbo jamči tvrdka
C. J. Hamann v Ljubljani
zalagatelj perila več c. kr. častniških uniformovalšč in uni-
formovanja v naši c. in kr. vojni mornarici.

Največji izbor.
Skrbno
izdelovanje
L. Mikusch
tovarna izdelkov
Ljubljana, Mestni trg 15
Preblike. Popravila.

(2114-33)

V najem se vzame takoj pritlično stanovanje

obstoječe iz dveh do treh sob in kuhinje ter mora
biti jedna soba bolj velika in svetla.
Ponudbe naj se blagovolijo doposlati tvrdki
Feliks Urbanc, tukaj. (3240-1)

Postranski zaslužek

150—200 gld. mesečno za osebe vseh poklicnih vrst,
ki se hoté pečati s prodajo zakonito dovoljenih srečk.
— Ponudbe na „Hauptstädtische Wechselstuben-
Gesellschaft Adler & Comp., Budapest“ (3060-13)
Ustanovljena L. 1874.

Zahvala in priporočilo.

Zahvaljuje se za dosedaj meni izkazano zaupanje,
naznanjam sl. občinstvu, da sem otvorila v svoji novi hiši

gostilno „pri raku“

na Krakovskem nasipu št. 4.

Potrudila se bodem postreči cenj. gostom z dobrimi
jedili in pristno pijačo.
Istotam se dobé

vsak petek ribe.

Za obilen obisk se priporoča z velespoštovanjem

Ivana Kovač

(3221-3) gostilničarka.

Praško domače mazilo

(1700) iz lekarne b (19)
B. Fragner-ja v Pragi
je staro, najprej v Pragi rabljeno domače zdravilo,
katero ohrani rane čiste in varuje vnetja in bolečine
manjša t-r hladi. — V pusicah po 35 in 25 kr.
Po pošti 6 kr. več. Razpošilja se vsak dan.
Vsi deli embalaže imajo
zraven stoječo zakonito
deponovano varstveno
znamko.
Glavna zaloga:
B. Fragner, lekarna „pri črnem orlu“, v Pragi,
Mala stran, oget Spornar-jeve ulice 203.

Lekarna M. Leustek

Ljubljana, Reseljeva cesta št. 1, zraven mesarskega mostu

priporoča svojo izbrano delujočo

tanno-chinin tinkturo za lase

katera okrepčuje in ohranjuje lasišče in preprečuje izpadanje las.
Cena 1 steklenici z rabilnim navodom 50 kr.

Velika zaloga preskušanih domačih zdravil

katera se priporočajo po raznih časopisih in cenikih. (3173-7)
Razpošilja se vsak dan dvakrat po pošti.

Podpisane si usoja naznanjati slavnemu občinstvu in gospodom
čevljarjem, da je odprl

usnjarski obrt

na Sv. Petra cesti št. 32

in priporoča svojo **veliko zalogo usnja**, kakor: gra-
škega, vrhniškega, dunajskega itd., kakor tudi
druge čevlarske potrebščine.

Dobro in lepo blago prodaja po najnižji ceni.

Z odličnim spoštovanjem

Janez Marhoti

(3224-3)

usnjar.

Jemljem si čast, naznanjati, da sem premestil z današnjim dnevom svojo

manufakturno trgovino na drobno

katera je bila začasno nameščena v drugi moji prodajalnici v Pleiweis-ovi hiši, **zopet v prejšnjo**
svojo prodajalnico

(3244-1)

na Mestnem trgu hiš. št. 22.

Vsled novo prezidanih, zdatno povejšanih prodajalnih prostorov v pritličju in v prvem nad-
stropju, mi bode omogočeno, ponuditi mnogo večjo zalogo blaga na izbéro p. n. občinstvu, kateremu
se najljudneje priporočam.

Franz Xav. Souvan.